

laiškai lietuviams

sausis / january 1985

0 0
0

TRISDEŠIMT PENKERI METAI	1	Redakcija
KAS CIESORIAUS — CIESORIUI, KAS DIEVO — DIEVUI	3	Chiara Lubich
EILĖRAŠČIAI	5	Gilbert Keith Chesterton
LIETUVIŠKI ŠVENČIŲ PAPROČIAI	6	Danutė Bindokienė
KODĖL TIKĖTI?	8	P. Daugintis
TEOLOGINIAI MĄSTYMAI	12	Vytautas Bagdanavičius
KO VYRAS LAUKIA IŠ MOTERŲ, MOTERYS - IŠ VYRŲ	16	Vyras, moteris
VĖŽYS, ŠIRDIS, MEILĖ. . . (VII)	23	Vytautas Kasniūnas
Į KĄ KREIPTI DĖMESĮ, RENKANTIS PROFESIJĄ AR PAŠAUKIMĄ	26	Gailė Radvenytė, Dalia Venckutė
MERGAITĖMS NEAPSIMOKA SIEKTI PROFESIJŲ?	27	Lina Didžbalytė
TĖVYNĖJE	27	Gediminas Vakarīs
KALBA	32	Juozas Vaišnys, S.J.
ATGARSIAI	34	Skaitytojai
ŠYPSULIAI	35	“Švityrys”
TRUMPAI IŠ VISUR	36	J. Pr
ATSIŪSTA PAMINĖTI	36	Red.
“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS	37	Red.
EKSKURSIJA Į PIETŲ AMERIKA	37	Red.

Šio numerio iliustracijos — įvairių fotografų nuotraukos iš buvusios Foto archyvo parodos Čiurlionio galerijoje, Čikagoje (išskiriant 63 psl.). Viršelio piešinys — Giedrės Čepaitytės.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Letters to Lithuanians (ISSN 00301-540) is published monthly except July and August, when bimonthly, for \$8.00 a year by Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Postmaster: Send address changes to “Laiškai Lietuviams”, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636.

*religinės ir tautinės
kultūros žurnalas*

Laiškai lietuviams

1985 / SAUSIS - JANUARY / VOLUME XXXVI, NO. 1

TRISDEŠIMT PENKERI METAI

REDAKCIJA

1950 metų pradžioje pasirodė pirmasis "Laiškų lietuviams" numeris, tad šiais metais jau švenčiame trisdešimt penkerių metų sukaktį. Nuo pat pirmojo numerio iki šiol šį žurnalą redaguoja Juozas Vaišnys, S.J. (su šešerių metų pertrauka). Kai 1963 metų pabaigoje jis išvyko porai metų į Montrealį, redaktoriaus pareigas perėmė kun. Kęstutis Trimakas, tačiau J. Vaišnys beveik visą laiką buvo redakciniame kolektyve. 1969 m. pabaigoje K. Trimakui pasitraukus iš redaktoriaus pareigų, redaktoriavimą vėl perėmė J. Vaišnys.

Administratoriaus pareigas nuo pat pradžios ėjo brolis Petras Kleinotas, S.J. 1970-1971 m. jam pagelbėjo Dana Kurauskienė, o 1972-1975 m. — Aleksandra Likanderienė, kuri nuo 1976 metų viena perėmė žurnalo administravimą. Žurnalą spausdina Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys Putname. Jos labai kruopščiai ir nuoširdžiai atlieka spausdinimo darbą.

Redaktoriui talkininkavo ar talkininkauja savo rašiniiais šie tėvai jėzuitai: Bruno Markaitis, Anicetas Tamošaitis, Jonas Kidykas, Petras Daugintis, Juozas Venckus (jau miręs), Antanas Saulaitis, Gediminas Kijauskas, Algimantas Kezys, Jonas Borevičius, Jonas Kubilius, Petras Rabikauskas, Antanas Liuima, Vaclovas Gutauskas, Juozas Beleckas, Kazimieras Pečkys (jau miręs), Bronius Krištanavičius (jau miręs), Juozas Bružikas (jau miręs). T. Bružiko Vokietijoje leisti "Misijonieriaus laiškai" kaip tik davė mintį leisti "Laiškus lietuviams".

Redakciniame kolektyve ilgiau ar trumpiau yra buvę šie asmenys (neskaitant tėvų jėzuitų): Nijolė Užubalienė, Danutė Bindokienė, Vytautas Kasniūnas, Gediminas Vakarīs, Danutė Vakarė, Arūnas Liulevičius, Aušrelė Liulevičienė, Gintarė Ivaškienė, Vaclovas Kleiza, Gintautas Sabataitis, prof. Petras Jonikas, Eglė Juodvalkytė, Marija Smilgaitė, Marija Eivaitė, Dalia Kučėnienė, kun. Stasys Yla, Dalia Rėklytė-Alekėnienė, Rasa Lukošėvičiūtė,

Ramintos Jelionytės nuotrauka.

Kristina Parėštytė. Įvairiais rašiniiais mums yra labai daug padėję daugelis kunigų bei pasauliečių, kurių visų pavardes čia būtų sunku suminėti.

Žurnalo išvaizdą pagražinti yra padėję daugelis menininkų, nupiešdami viršelius, vinjetes, užsklandas, nuolat parūpindami nuotraukų. Paminėsime tik kai kuriuos: Algirdas Kurauskas, Vladas Vijeikis, J. Pili-pauskas, sesuo M. Mercedes, Jūratė Eidu-kaitė-Okura, Vilija Eivaitė, Vincas Lukas, Zita Sodeikienė, Birutė Bulotaitė, Rasa Kro-kytė, Giedrė Čepaitytė, Judita Patraitė, Lina Didžbalytė, Algirdas Grigaitis, kuris iki šiol yra redakciniame kolektyve.

Jiems visiems, taip pat ir kitiems čia ne-paminėtiems mūsų bendradarbiams, rėmė-jams ir skaitytojams esame nuoširdžiai dė-kingi.

1960 metais švęsdami žurnalo dešimt-metį, suruošėme iškilmingą vakarienę su menine programa. Čia taip pat buvo įteiktos premijos pirmojo konkurso laimėtojams. Nuo to laiko kiekvienais metais yra ruošia-mos metinės šventės ir skelbiami konkursai, jau tapę tradicija.

Nuo pat pirmųjų "Laiškų lietuviams" pasirodymo metų populiariausi skyriai bu-vo "Prie šeimos židinio" (dabar "Šeima") ir "Jaunimo paslaptys" (dabar "Jauni-mas"). Nuo 1970 metų įvestas "Kalbos" skyrius, daugelio labai mėgstamas ir verti-namas.

"Jaunimo" skyriuje įvairiais jaunimo klausimais pirmiau daugiausia rašydavo su-augusieji, bet dabar stengiamės daugiau į-traukti jaunimą. Jau nuo seniau vis ieškome, kas galėtų sutikti rūpintis šiuo skyriumi. Esame vieną kitą suradę, bet po kiek laiko jie atsisakydavo. Iš dalies dėl laiko stokos, iš dalies dėl to, kad jiems būdavo sunku su-rasti šiam skyriui bendradarbių. Dabar vėl kreipiamės į skaitytojus, ypač į jaunimą, kad kas nors pasisiūlytų šiam svarbiam dar-bui. Šio skyriaus tvarkytojas turėtų arba pats parašyti jaunimui skirtų straipsnių, ar-ba surasti kitų jaunuolių, kurie parašytų. Jaunimas dažnai pageidauja, kad mūsų laikraščiuose ir žurnaluose būtų jaunimo

skyriai. "Laiškuose lietuviams" toks skyrius yra, tad laukiame tik bendradarbių iš paties jaunimo.

Šia proga užsiminsime ir apie prenume-ratos mokesť. Dabar metinė prenumerata yra 8 doleriai. Aišku, reikia suprasti, kad tai yra amerikietiški doleriai. Užtat Kanados skaitytojai, smarkiai nukritus jų doleriui, turėtų atsiųsti bent po 10 dol. Kai kurie skaitytojai siūlo pakelti prenumeratos mo-kestį, bet kol kas dar nekelsime. Yra nema-ža skaitytojų, kurie savo noru prideda vieną kitą dolerį, siųsdami prenumeratos mokesť. Jiems esame dėkingi.

KAS CIESORIAUS — CIESORIUI, KAS DIEVO — DIEVUI

CHIARA LUBICH

"Atiduokite tad, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo — Dievui" (Mt 22,21). Šis sa-kinyus savo paprastumu gali padėti visiems žmonėms, nežiūrint rasės ar tautybės skir-tumų, geriau suprasti Jėzaus mintį, pažiū-rėjus, kokiose aplinkybėse būdamas, jis tai pasakė.

To meto žydai privalėjo mokėti mokes-čius romėnams. Tuo jie buvo verčiami pa-klusti svetimai galybei ir dar pagoniškai. Jiems tai buvo pažeminimas ir nedovanoti-nas skandalas, nes jie pripažino tik Jahvės viešpatavimą. Jėzaus populiarumas farizie-jams kėlė baimę, ir tai paskatino juos spęsti jam pinkles. Užtat jie siuntė savo mokinių kartu su Erodo šalininkais jį paklausti: "Va-lia mokėti ciesoriui mokesčius, ar ne?" Tai buvo tikrai klastingas klausimas. Mat Ero-do šalininkai savo galvojimu buvo už romė-nus, o fariziejai gynė nepriklausomumą. Jei-gu Jėzus atsakytų "taip", tai fariziejai ap-kaltintų jį esant romėnų šalininku, tautos išdaviku, o antiromėniškai nusiteikusi gy-ventojų dalis pasipiktintų. Bet jei jis atsa-kytų "ne", tada Erodo šalininkai apkaltintų jį Romos priešu, atskalūnu, ekstremistu.

Bet Jėzus tik paprašė juos parodyti pinigą ir paklausė, kieno ten paveikslas ir įrašas? Jie atsakė, kad ciesoriaus. Tuomet Jėzus tarė: "Atiduokite tad, kas ciesoriaus, ciesoriui, o kas Dievo — Dievui".

Jėzus čia norėjo pasakyti ir tai, kad, jei jie naudoja romėnų pinigus, norom ar nenorom pripažįsta ir ciesoriaus autoritetą, todėl ir reikalaujamus mokesčius privalo mokėti.

Jėzus nieko nesakė prieš mokesčių mokėjimą valdžiai. Priešingai, jis teigė, kad tai turi būti daroma. Tik jam svarbesnis buvo ne mokesčių mokėjimas Romos imperatoriui, o atsidavimas Dievui visa širdim, visa siela.

Minėti Jėzaus žodžiai buvo aiškinami įvairiai. Bet gal nuostabiliausia buvo tai, kad politinės galybės akivaizdoje Jėzus kalbėjo kaip laisvas žmogus, ne kaip prisitaikėlis. Palyginus su Erodo šalininkais, kurie laikėsi Romos autoriteto pusėje, remdami totalitarinę ideologiją, einančią ligi imperatoriaus sudievinimo, ir su fariziejais, teokratinio galvojimo vergais, kurie norėjo Dievo kaip jų šalies politinio išlaisvintojo, Jėzus prieš juos visus stovėjo kaip tikrai laisvas žmogus. Kviesdamas visus mylėti Dievą virš visko, jis atmetė bet kokį totalitarinės santvarkos palaikymą, kurį rėmė Erodo šalininkai, taip pat atmesdamas ir teokratinę valstybės tvarką, remiamą fariziejų. Taip pat netiesiogiai jis parodė savo mokiniams, kaip galima tobulai atlikti savo pilietines pareigas, būnant eilinio piliečio vietoje ar autoriteto atsakomybėje, dirbant žmonėms tikro tarnavimo dvasia.

Kaip mes galime gyventi pagal tuos Jėzaus žodžius? Tie žodžiai ragina mus, nors ir netiesiogiai, pasiryžti ir gyventi Dievui, vykdant jo meilės įsakymą mūsų socialiniame ir politiniame įsipareigojime ar tautinėje prievolėje. Kartu jie padeda vengti dviejų pavojų, viens kitam priešingų, bet vienodai rimtų. Vienas jų — tai nepasitikėjimas ir nesidomėjimas politiniu įpareigojimu, lyg jis būtų kažkoks blogis savyje. Kitas nusiteikimas — tai perdėtas įtikėji-

mas ir neleistinas skubėjimas siekti rezultatų, kuriuos politinis įsipareigojimas galėtų duoti. Socialinė ir politinė aplinka neabejotinai turi būti persunkta Evangelijos dvasia. Bet tai bus įmanoma tiek, kiek vietos duos Dievui savo gyvenime tie, kurie toje srityje darbuojasi, mylėdami jį tikru tarnavimu bendruomenei, nesavanaudiškai, visu kantu, ištikimai.

Dar konkrečiau taip daryti privalo tie, kurie yra pašaukti aktyviai politikoje darbuotis. Jų darbas turi būti tikras tarnavimas visiems, o ypač vargšams ir labiausiai pagalbos reikalingiems. Tame darbe yra begalės progų taip daryti, ne tik politikams ir valstybininkams, bet ir visiems visuomeniniams pareigūnams, nežiūrint kokiose vietose jie bebūtų. Jie visi gali gyventi, visiškai atsiduodami Dievui ir taip visad savo tarnavimą atlikdami geriau, nesavanaudiškai, visad laiku ir ištikimai.

Eilinius piliečius tie žodžiai ragina būti ištikimiems, vykdant pareigas tautai ir, gerai įsisąmoninus atsakomybės supratimą, darbuojantis bendram labui. Pavyzdžiui, krikščionys turi pareigą balsuoti krašto ar vietinės valdžios rinkimuose, išskyrus tada, kai dėl susidariusių aplinkybių neįmanoma. Mokėti mokesčius yra mūsų pareiga, nes be jų vyriausybė negalėtų rūpintis visuomenės poreikiais, padėdama žmonėms išlaikyti darnią sistemą.

Taip pat mūsų krikščioniška pareiga yra gerbti įstatymus, kurie saugo piliečių gyvybę ir gerovę. Turime jausti atsakomybę, padėdami išlaikyti visa, kas priklauso ir tarnauja bendruomenei, pavyzdžiui, vieši pastatai, gatvės, parkai, miškai, viešosios transporto priemonės ir t.t. Visais tokiais atvejais mums gali padėti šie ypatingi Jėzaus žodžiai: "Kiek kartų tai padarėte vienam iš mažiausiųjų mano brolių, man padarėte" (Mt 25,40). Dėl visa to mūsų konkretus tarnavimas lieka tarnavimu Jėzui, kurį mes stengiamės mylėti kiekviename asmenyje.

Tad mes galime tik džiaugtis, turėdami įvairių galimybių taip daryti.

Iš anglų kalbos išvertė

Kostas Paulius

Gilbert Keith Chesterton

HIMNAS

O, Dieve žemės ir altorių,
Išgirsk, ko prašom, melddami,
Kai nebep prakalba valdovai
Ir sklinda žmonės mirdami.
Ant mūsų aukso sienos griūna
Ir pykčio kardas skiria mus.
Nors ir paliksi mums perkūną,
Tik nepalik puikybės mūs.

Nuo teroro darbų žiauriųjų,
Nuo melo plunksnos ir burnos,
Ir nuo visų kalbų švelniųjų,
Kurios tiktai žiauruolį guos,
Nuo niekinimo, pardavimo
Ir kalavijo, ir garbės,
Nuo snaudulio, nuo pasmerkimo
Mums, Dieve, gelbėtis padėk.

Valdovą, kunigą, prastuolį
Tejungia meilė, jos ryšiai,
Tepasijunta jie kaip broliai,
Išlikt duok, smogdamas skaudžiai.

Ir rūsčio, ir malonės metą
Tikėjimo ugnis nutviesk,
Vaduok, prikalki gyvą tautą,
Kaip kalaviją ją ištiesk!

NAUJIENA

(Iš "Šėlotančio riterio")

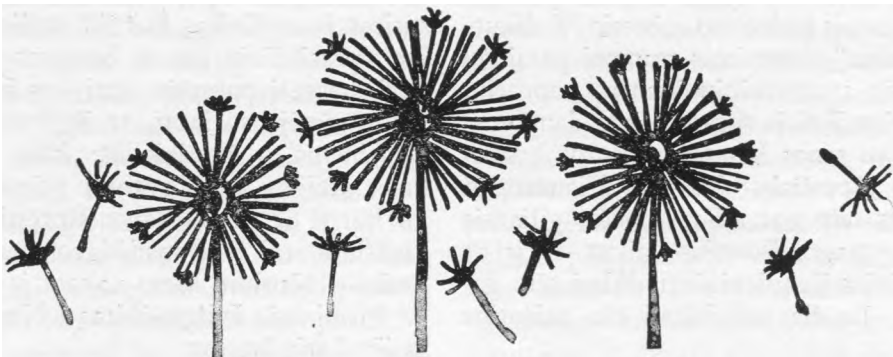
Kodėl turiu žavėtis amžiais,
Jei buvo jie Šalti, pilki?
Štai tartum staigų šypsni
Skaidrias žvaigždes danguj regi:
Pasauliai, ta drąsi fantazija,
Lyg vakar užbaigti.

Kodėl turėčiau lenktis amžiams,
Jei buvo grasūs ir šalti?
Štai brandžios pievos, ramūs medžiai,
Pro mano šalį ošdami,
Kaip gyvas karavanas kopia
Į dangų vis aukštyn.

Tos amžių saulės ir sistemos,
Praamžių erdvėse būry,
Man kaip akimirkos tik žvaigždės,
Man kaip ugnis, kuri
Iš dieviškos raketos krinta
Šio karnavalo sūkuriai.

Gilbert Keith Chesterton (1874-1936)—anglų katalikų drąsaus ir tiesaus žodžio poetas, eseistas, satyrikas, nuo kurio gimimo suėjo 110 metų. Savo kūryba ir idėjomis aktualus ir mūsų laikams.

A. Tyruolis

LIETUVIŠKI ŠVENČIŲ PAPROČIAI

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Kiekviena didžioji metų šventė susieta su įvairiomis tradicijomis ir papročiais. Galima tvirtinti, kad švenčių papročiuose tiek įvairumų, kiek pasaulyje tautų, jas švenčiančių. Net krikščioniškąsias šventes, pasauliniu mastu švenčiamas, įvairiuose kraštuose žmonės kitaip švenčia.

Gyvenant Šiaurės Amerikos žemyne, mums daugiausia įtakos daro vietiniai papročiai ir tradicijos. Tuos papročius galėtume suskirstyti į tris pagrindines dalis: senuosius, atėjusius per kartas iš neatmenamų laikų, dažnai siekiančius pagoniškuosius amžius; krikščioniškuosius ir tuos, kuriuos sukuria aplinka beveik dirbtiniu būdu, dažnai net ekonominiais pagrindais (pvz., dovanų pardavimas, sveikinimų atvirukai, papuošimai ir t.t.).

Svetimų šventinių tradicijų ir papročių supami ir juos pasisavindami, nejučiomis užmirštame, kad lietuvių tauta turtinga savais papročiais, tradicijomis, apeigomis. Mūsų tautosaka ir pasaulėjauta turi apščiai medžiagos apie įvairias kalendorines šventes. Tačiau dėl vienokios ar kitokios priežasties ne visiems ta tautosakinė medžiaga prieinama. O susipažinti su šventinių papročių ir tradicijų lobiais yra ne tik įdomu ir naudinga, bet ir reikalinga, nes jie padeda pažinti mūsų tautos charakterį, o tuo pačiu pažinti ir save.

Šiais metais kiekvieno mėnesio "Laiškuose lietuviams" stengsimės trumpai paminėti to mėnesio svarbesniųjų švenčių papročius ir tradicijas. Reikia suprasti, kad daugumas jų susiję su senos žemdirbių tautos kasdienybe — rūpesčiais, darbais, džiaugsmiais. Daugumas taip pat atliepia pačią giliausią senovę — pagoniškuosius laikus — ir ne būtinai tinka šiandieniniam didmiesčio gyventojui. Jie čia pateikiami tik pažintine prasme.

Kai kas, paskaitęs tos ar kitos šventės aprašymą, pasakys: "O pas mus taip dary-

davo. .. kitaip švęsdavo..." Būtume dėkingi, kad tokie posakiai neliktų vien žodžiais, vėju nuskridusiais. Užrašykite, "kaip ten darydavo" ir atsiųskite "L.L." redakcijai. Savo prisiminimais pasidalinsite su kitais skaitytojais ir tuo būdu praturtinsite mūsų tautosakos lobyną.

Sausio mėn. šventėms — Naujiems Metams ir Trims Karaliams — medžiagą ėmėme iš Jono Balio "Lietuvių kalendorinės šventės" (Silver Spring, Md.: Lietuvių Tautosakos Leidykla, 1978).

NAUJIEJI METAI

Naujųjų Metų vakarą žmonės kai kuriose Lietuvos vietovėse vadindavę "kūčėlėmis" ir gamindavę panašius valgius, kaip prieškalėdinėms Kūčioms. tik valgiai galėjo būti nepasavininiai ir šieno po staltiese nedėdavo. N. Metų išvakarėse žmonės ilgai (bent iki vidurnakčio) neidavo gulti, kad sulauktų kitų metų atėjimo.

Didžiausias žmonių rūpestis N. Metų išvakarėse ir N. Metų dieną — sužinoti ateitį: kokie bus tie naujieji metai, ką jie atneš, kaip seksis gyventi. Todėl N. Metų išvakarėse ir N. Metų dieną buvo daromi įvairūs būrimai, turį praskleisti nežinios uždangą ir parodyti ateitį.

Jaunoms merginoms svarbiausias klausimas: ar ištekės ateinančiais metais, ar bent susiras bernelį, kas bus jų mylimasis, kas bus vyras? Taip pat ir bernams rūpėdavo, kuri mergelė pamylės, kuri bus žmona. Seniams rūpėjo sužinoti, ar išgyvens ateinančius metus, o ūkininkams: koks bus oras, koks derlius, koks gyvulių prieauglis. Jeigu burtai ir nepadėdavo išspręsti visų šių klausimų, tai bent padėdavo nuotaikingai praleisti Naujųjų Metų vakarą ir dieną.

Pirmiausia žvilgtelėkime į Naujųjų Metų išvakarių burtus.

N. Metų vidurnaktį, niekam nematant, žiūrėk į veidrodį, tai pamatysi savo ateitį.

To į veidrodį pažiūrėjimo variantai yra šie: jaunas vyras gali uždegti dvi žvakes, pastatyti tarp jų veidrodį ir pasilenkęs per tarpkoją pažvelgti į tą veidrodį — jame pamatys savo ateitį. Mergaitės kartais uždega 12 žvakių aplink veidrodį (pagal 12 mėnesių), tuomet ilgai žiūri į jį, niekur nesidairydamos, ir pamato ateitį, Jeigu N. Metų vakare mergaitė pamato jauną mėnulį, tai turi tuojau, nė žingsnio toliau nežengusi, pakelti, ką yra užmynusi (akmenėlių, pagaliuką, žemės grumstelį ir t.t.). Tą daiktą turi padėti po pagalve, ir susapnuos savo ateitį. Galima pripilti stiklinę švaraus vandens, padėti ant balto popieriaus ir į vandenį įmesti vestuvinį žiedą. Žiūrint į to žiedo vidurį, pamatysi ateitį. Merginos ir vyrai suseda aplink stalą, uždega degtuką ir pritvirtina prie stalo (galima įsmeigti į vašką, muilo gabalėlį). Kai degtukas sudega, ir nuodėguliukas palinksta į kurią pusę, tai tas ir bus tavo mylimasis-mylimoji.

Naujųjų Metų diena taip pat labai lemtinga visų metų laimei ar nelaimei. Jeigu per N. Metus šala, bus šiltos Velykos; jeigu giedri diena, bus geras derlius; jeigu sninga dienos metu, tai tais metais mirs daug jaunų žmonių, jei naktį — mirs seniai. Jei per N. Metus yra šerkšnas — bus geri metai, o jei ore didelis rūkas — labai mirs žmonės.

Žmonės labai atsargiai elgdavosi N. Metų dieną, nes nuo to elgesio priklausė visų ateinančių metų elgesys. Pvz., vaikai stengdavos, kad tėvai jų nebartų, nes kitaip per visus metus bars; kokias naujienas išgirsi N. Metų dieną (linksmas, geras, liūdnas ir t.t.), tai visus metus girdėsi; jeigu kas barasi, vaidijasi tą dieną, tai ateinančiais metais taip pat nesugyvens su saviškiais. Jeigu greitai namų darbus atlieka, greitai apsiruošia, tai visus metus darbai seksis, o jeigu kas parvirsta N. Metų dieną — ateinantys metai bus nelaimingi. Per N. Metus negalima valgyti stovint — visus metus labai daug valgysi. Jeigu kieme skraido ir nutupia daug paukščių, tai namuose maišysis daug svečių visus metus; jeigu pirmasis svečias per N.M. yra vyras — metai bus laimingi, jeigu moteris — nelaimingi. Jeigu per N. Metus

mergaitei pavyksta sučiupti berniuką, tai visus metus bernų netrūks.

Ateitį taip pat spėlioja iš įvairių ženklų, šešėlių, porinių ir neporinių pagalių, žirnių ir t.t. Krikščionybės įtakoje buvo stengiamasi aplankyti bažnyčią, dalyvauti šv. Mišiose ir ateinančių metų laimes bei nelaimės pavesti Dievo valiai, tačiau būrimai vis tiek visiems labai patikdavo, nors jais žmonės ir netikėdavo.

TRYS KARALIAI

Tai jau krikščioniška šventė, prisimenant tris išminčius, atėjusius pagarbinti gimusio Jėzaus. Kai kuriose Lietuvos vietose būdavo paprotys Trijų Karalių dieną (o kai kur visą laikotarpį tarp Kalėdų ir Trijų Karalių) persirengti "karaliais" ir eiti per žmones "kalėdojant". Persirengėliai, atėję į kiemą, giedodavo šventas giesmes, pasakodavo "Trijų karalių" pasaką, o už tai iš šeiminkų gaudavo dovanų. Tačiau ir Trijų Karalių diena neapsieidavo be būrimų. Pvz., tą dieną buvo įmanoma net praturtėti (tai turbūt dėl to, kad "karaliai" nešė brangias dovanas gimusiam Kristui). Reikia pasiimti šventintos kredo, apsirėžti ja didelį ratą, kur jokio žmogaus nebuvo stovėta, ir pasišaukti kipšiuką. Kai jis ateis, prašyti pinigų. Žinoma, kipšas mėgins pinigus paduoti tiesiai į rankas, bet nereikia imti, kad jis neištrauktų iš rato — tegul pinigus įmeta į ratą. Kai pinigai jau bus rate, reikia paklausti: "Ar aš tau neskolingas?" Velnias atsakys: "Ne". Tuomet pinigai jau tavo!

Buvo paprotys šventinta kreida užrašyti ant visų durų ir langų kryželius su pirmosiomis Trijų Karalių vardų raidėmis. Tuo būdu karaliai namus globoja, o piktosios dvasios negali namų gyventojams pakenkti ir įeiti pro šventa kreida paženklintas duris. Galima ir savo ateitį sužinoti, jeigu Trijų Karalių vidurnaktį pažiūrėsi į mėnulį, nusiprausi veidą švariu vandeniu ir tuomet atsiguksi. Sapne pasirodys balta šmėkla, kuri pasakys ateitį. Per Tris Karalius šventinta kreida apsaugo namus nuo žaibų, nuo ugnies, o sutrinta ir sušerta gyvuliams — nuo įvairių negalavimų.

KODĖL TIKĖTI?

P. DAUGINTIS, S.J.

"Kodėl tikėti į Jėzų Kristų?" — klausia netikintis žmogus, ieškas tiesos ir gėrio, matydamas aplink save tiek krikščionių. Šis klausimas iškyla ir tikinčiajam, kai savo aplinkoje girdi daug abejonių ir priekaištų; taip pat kai jis siekia stipriau tikėti ar aiškiais mintimis padėti klaidžiojančiam ir besiblaškančiam netikinčiajam. Tad šiame straipsnyje rašysime apie esmenišką tikėjimą į Jėzų Kristų motyvus bei sunkumus. Apie tai kalbėsime, pasinaudodami tikinčių ir netikinčių jaunuolių pasikalbėjimu.

PRIEKAIŠTAI IR LIUDIJIMAI

AUDRIUS. Jūs, tikintieji krikščionys, priimate kadaise Nazarete gyvenusį žmogų Jėzų kaip Dievo Sūnų. Jūs, krikščionys, sakote, kad tikėti yra didelis dalykas. Bet mums, netikintiems, tas jūsų tikėjimas visai neaiškus ir nepriimtinas.

PETRAS. Mums jis visiškai priimtinas. Kad Jėzus yra Kristus ir Dievo Sūnus, tikėjo drauge su juo gyvenę apaštalai, girdėję jo žodžius ir matę jo stebuklus. Taip pat tikėjo ir kiti Jėzaus sekėjai bei mokiniai. Jėzų Kristų tikėjo ištisos žmonių kartos ir mūsų tėvai bei proseniai.

SALĖ. Toks mūsų senelių ir neapsišvietusių žmonių tikėjimas — tai gal dar vienas prietaras, kaip daugelis kitų. Tai yra magiški papročiai ir religinis mitas. Mes, jaunoji išmokyta karta, atsisakome tai daryti ir akylai priimti praėjusių kartų krikščionišką tradiciją.

JONAS. Ir mes, jauni tikintieji, akylai nepriėmėme katalikiškojo tikėjimo. Augdami krikščioniškoje tradicijoje ir aplinkoje, tėvų namuose, mokykloje, organizacijose, diskusijose ir religijos studijose iš pagrindų pažinome savąjį tikėjimą. Aš ir kiti šio mūsų būrelio tikintieji galime, jei norite, su jumis pasidalinti savo ieškojimais, žiniomis ir religiniais pergyvenimais.

AUDRIUS. Puiku! Aš ir kiti į mane panašūs netikintieji ieškome, kuo remtis, kuo

tikėti ir pasitikėti. Ieškome, ar kartais tai nebūtų Karolis Marksas, Sartre, Freudas, Martin Luther King, Mahatma Gandi, Buda ar Jėzus, jūsų tikimasis Dievo Sūnus.

GENĖ. Mes, katalikai ir kiti krikščionys, visiškai tikime, kad Jėzus iš Nazareto buvo tikrai įsikūnijęs Dievo Sūnus, Kristus arba žmonijos Išganytojas. Taip tikėjo tada su Jėzumi Palestinoje gyvenusieji ir jo nuostabius darbus mačiusieji apaštalai, mokiniai ir kiti žydai, per Sekmines gavusieji didžiąją tikėjimo dovaną.

PETRAS. Jie savo tikėjimą perdavė kitiems žmonėms ir kitoms kartoms gyvu žodžiu ir parašytomis Evangelijomis, kuriose ir mes galime skaityti apie Jėzaus dieviškas savybes parodančius dalykus: su nuostabia išmintimi ir autoritetu duotus mokymus ir įsakymus (plg. Kalno pamokslą, Mt 5-8 skyr.), turimą galią atleisti nuodėmes, daryti stebuklus ir tą galią suteikti savo sekėjams apaštalams; taip pat dievišką galią teikti gyvenimą (plg. Jn 10,10, tris mirusių prikėlimus).

JONAS. Taip pat skaitome apie Jėzaus palaiapsniį, labai atsargų savo dieviškumo apreiškimą: kad jis yra viena su Dievu Tėvu (Jn 10,30), kad jis yra Tėve ir Tėvas jame. Jei Jėzus būtų iš karto pasiskelbęs Kristumi, Dievo Sūnumi, tai tik vieną Dievą tikintieji žydai būtų jį tuoj užmušę akmenimis už piktžodžiavimą! Todėl atviriau ir tik mažame būrelyje Jėzus savo dievybę parodė, pripažindamas Simono Petro išpažinimą esant jį gyvojo Dievo Sūnumi, persimainydamas ant kalno, Sinedrijono teisme, o taip pat keletą kartų po savo prisikėlimo iš numirusių.

PETRAS. Po prisikėlimo iš numirusių apaštalai, kiti mokiniai ir naujai įtikėjusieji jau atvirai galėjo jį vadinti pažadėtuuoju dieviškuoju Mesiju (graikiškai Christos — Pateptasis), Dievo Sūnumi, Viešpačiu (graikiškai Kyrios, hebraiškai Adonay, žydų iš pagarbos vartotu vietoj Yahweh).

AUDRIUS. Bet kas mums iš to Jėzaus dieviškumo? Kokia nauda mums iš religijos? Priešingai, anot Karolio Markso, religija — tai opijus liaudžiai. Religija esanti engiamos būtybės atodūsis. Ji valstybės ir valdančiosios klasės sukurta, kad turėtų moralinę sankciją liaudžiai, o sau pasiteisinimą. Ir Kat. Bažnyčia yra institucija, įvairiose srityse ginanti valdančiosios klasės interesus.

GENĖ. Galėtume trumpai apsakoti Kaukaze gimusios musulmonės Umn-el-Banine žodžiais. Ji, spalio revoliucijos idėjomis persiėmusi, pasidarė "išsilaisvinusi", laisva, moderni moteris. Atsivertusi į katalikybę, ji parašė knygą "Aš pasirinkau opijų". Štai jos žodžiai: "Man buvo keista, kodėl tiek daug žmonių, besizavinčių nuostabiai išminčių Jėzaus mokslu, neigia jo dieviškumą. Juk jeigu Jėzus nėra Dievas, tai tik apgavikas ar, geriausiu atveju, megalomanas, didžiakalbis. Tai kaip jis galėjo sugalvoti tokį nuostabų dievišką mokslą? Bet ir aš pati taip dariau. Tačiau palengva priėjau prie išvados, kad Jėzus turi būti ir yra Dievo Sūnus... Tada aš pradėjau visą pasaulį matyti Kristaus mokslo šviesoje, taip pat pasitikėti juo ir jo Bažnyčia, nežiūrint kartais kylančių abejonių... Aš pasirinkau opijų — Kristaus religiją!"

PETRAS. Norėčiau dar pridėti. Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, gyvenimo, kančios, mirties ir prisikėlimo nuopelnais mes, nusidėjėliai žmonės, esame sutaikinami su Dievu Tėvu. Tikėjimu ir krikštu atgimę Dievo vaikais, gyvename dievišką, amžiną gyvenimą, O Viešpats Jėzus mylėjo visus žmones, net savo priešus, ir nepagailėjo net savo gyvybės, mirdamas už visus žmones ant pniekos kryžiaus.

Užtat krikščionys net vargingiausių žmogų laiko aukščiau už visas materialines ir kultūrinės vertybes. Iš čia kyla ir krikščionių broliškas solidarumas. Dėl tikinčiųjų žmogiškų silpnybių ir nepalankios aplinkos buvo ir yra daug skriaudų ir išnaudojimų.

o vis tiek krikščioniškosios kultūros kraštuose tiek praėjusiais šimtmečiais, tiek dabar buvo ir yra daugiau žmogiškumo, negu kitų civilizacijų ar bedieviško komunizmo šalyse.

Šis Kristų tikinčiųjų žmogaus vertinimas aukščiau už viską ir broliškumo vykdymas yra didelis, nesugriaunamas krikščioniškosios religijos kilnumo ir Jėzaus dieviškumo liudijimas. Tai ir jūs, netikintieji, turite pripažinti.

SALĖ. Tikrai, tai yra nenuginčijami faktai, Kur tik pasisuki, jau iš elgesio ir darbų junti, kad krikščionims žmogus yra ne bet koks gyvūnas, bet kilni, vertinga būtybė!

MOKSLINIS AIŠKUMAS IR TIKĖJIMO TIKRUMAS

ANDRIUS. Tai kodėl man ir daugybei kitų žmonių, besistebintiems Evangelijos mokslo ir Jėzaus asmenybės kilnumu, o gal ir dieviškumu, taip sunku įtikėti Jėzų Kristų, Dievo Sūnų?

PETRAS. Pripažįstu, kad tai nelengva, bet norinčiam galima! Vienas sunkumų yra tas, kad daugelis žmonių, pripratusių prie matematinių ir empirinių mokslų aiškumo, taip pat ir tikėjimo į Kristų klausime reikalauja matematinės evidencijos (pvz., dukart du yra keturi) ar pirminių principų aiškumo (pvz., kad kiekvienas dalykas turi savo priežastį).

Tačiau čia tokio aiškumo nėra ir negali būti. Kur tik reiškiasi laisva valia, ten *tegalimas vien moralinis aiškumas*. Juo žmonės paprastai ir vadovaujasi bendruomeniame gyvenime. Pavyzdžiui, koks nors vaikas susipažino su simpatiška mergaite. Įsitikino jos grožiu, kilnumu ir ją pamilo. Paskui vedė ir laimingai gyveno. O kiti, susipažinę su puikiais merginomis, vis abejoja, ar tikrai jie myli jas, ar vedę bus laimingi. Jie nori turėti matematinį, absoliutų tikrumą. Tai tokie paprastai ir lieka viengungiai.

Moralinį tikrumą taip pat teikia pasitikėjimas kitų asmenų žiniomis bei pergyvenimais, tiek čia esančių (pasitikiu, kad Jonas čia tiesą pasakė), tiek praeityje gyvenusių (iš kronikų žinome, kad Vytautas Didysis vadovavo Žalgirio mūšiu). Tai *žmogiškasis ir istorinis tikėjimas*.

Tokį moralinį aiškumą, paremtą istoriniu tikėjimu, gali turėti apie Jėzaus buvimą ir dieviškumą kiekvienas žmogus, kiekvie-

nas studijuojas ir ieškąs teisybės apie Jėzų Kristų. Kaip jau trumpai rašėme, apaštalai, su Jėzumi gyvenę, jį stebėję ir jo klausę, paliudijo savo tikėjimą Jėzaus dieviškumu savo gyvu ir rašytu žodžiu. Tai yra surašyta keturiose Evangelijose ir kitose Naujojo Testamento knygoose. (Plačiau apie tai žiūr. autoriaus straipsnyje "Jėzaus dieviškumas", *Laiškai lietuviams*, 1984 m. rugsėjo ir lapkričio nr.).

Tačiau daugumas anų laikų žydų ir mūsų dienų žmonių netiki į Jėzų, Mesiją ir Dievo Sūnų. Mat jie užsispyrę reikalauja absoliutaus tikrumo ir matematinio aiškumo. Tačiau absoliutaus tikrumo laisvu būtybių atvejais negalima turėti nei reikalauti, Užtat, kaip tie viengungiai neapsisprendžia įsimylėti ir vesti, taip ir šie nesiryžta įtikėti Jėzų Kristų, jį pamilti, išsipareigoti ir gyventi dieviškos Jėzaus meilės bendrystėje.

GENE. Neužtenka vaikinui norėt įsimylėti, jis turi stengtis tą mergaitę mylėti ir būti jos mylimam. Tai dar labiau galioja Jėzaus Kristaus, Dievo Sūnaus, atžvilgiu. Jo pojūčiais negalima patirti, negalima išsižiūrėti. Be to, jis yra ne tik žmogus, bet ir Dievas. Taigi antgamtinė, transcendentali būtybė, visai kitokios negu žmogus kategorijos esybė. Vien savo jėgomis negali žmogus Jėzaus Kristaus artimai pažinti (plg. Mt 11,27), nei jį tikėti, nei juo pasitikėti, nei jį mylėti.

Kad ir gudriausias šuniukas niekada nepajęgs suvokti savo šeimininko minčių ir būti jį suprantančiu draugu. Tam tikslui reikėtų jo šunišką prigimtį pakeisti žmogiška. Panašiai ir žmogui, ieškančiam Dievo, reikia pakeisti žmogišką prigimtį dieviška, pakelti ją į dievišką kategoriją, t.y. jo žmogiškoms galioms suteikti antgamtinės savybes. Pats Jėzus tai išreiškė Nikodemui, kad reikia atgimti iš vandens ir Šv. Dvasios (Jn 3,3). Dievas tokią pagalbą arba, kaip sakoma, antgamtinę pašvenčiamąją malonę prašančiamam mielai teikia. Tikrai jo ieškančiams Kristus leidžia save pažinti, tikėti, mylėti ir per krikštą atgimti Dievo vaiku, jo broliu, seseria.

JONAS. Taigi tikėjimas į Jėzų Kristų,

tas asmeniškąs tikėjimo aktas, yra, Dievo malonei veikiant, laisvas ir visiškąs priėmimas Jėzaus, Dievo Sūnaus, ir jo mokslo, pirma savo protu pažinus tikėtinumą Jėzaus istoriškumu ir dieviškumu. Tai yra pasitikėjimas jo dievišku gerumu, atlaidumu bei meile, atsidavimas jam — savo gerąjam Išganytojui ir Viešpačiui (plg. *New Catholic Dictionary*, New York 1967, McGraw-Hill Book Company, vol. 5, p. 801-802).

ŽMOGIŠKASIS IR ANTGAMTINIS TIKĖJIMAS

SALĖ. Bet ar tikėjimas nėra vien religinis jausmas, meilės padiktuotas susižavėjusiai valiai, protui pristačius Jėzaus asmenybės ir mokslo kilnumą? Ar nėra panašu į pasitikėjimą įsimylėjusio vyro, kuriam meilė diktuoja vesti tą merginą?

PETRAS. Yra šiek tiek panašumo. Stebėjimasis Kristaus mokslu, žavėjimasis šviesia Jėzaus asmenybe, be abejo, veikia. Tačiau *tikėjimas yra ir proto aktas*. Mat žmogus pirma savo protu pažįsta tikėtinumo Jėzaus dieviškumu objektyvius motyvus, t.y. Jėzaus nuostabius darbus, stebuklus, mokslą, dieviškąs savybes. Juos dar aiškiau išvelgia, veikiant Dievo malonei. Tos pačios malonės veikiamą valia, susižavėjusi dieviškai nuostabiu Jėzaus mokslu, gerumu, galia ir asmenybe, patraukliai visa tai pateikia protui. Ir taip žmogus apsisprendžia tikėti Jėzų Kristų, Dievo Sūnų. Tad tikėjimas į Jėzų Kristų yra *ir laisvas žmogaus veiksmas*. Tačiau jis dėl Dievo malonės veikimo ir antgamtinio pobūdžio yra *antgamtinis tikėjimo aktas*.

Antgamtinio tikėjimo tikrumas yra net *didesnis už žmogiškąjį tikėjimą* (sakykim, vaikinui mergaitės rodoma meilė, ištikimybė), kuriuo remiasi moralinis aiškumas (pvz., jog verta vesti tą merginą). Mat antgamtinis tikėjimas remiasi Dievo autoritetu, o Dievas negali nei klysti, nei kitų klaidinti ar apvilti.

Tačiau matematinė ar metafizinė evidencija, kuri remiasi moksliniu tikrumu, gali kartais turėti daugiau neabejojimo elementų. Mat mokslinis tikrumas kyla iš paties proto vidujinio aiškumo išvelgimo (kiti ar pats savo pojūčiais patyrė dalyką taip esant;

kas yra, turi turėti savo buvimo priežastį). Protui kartais gali kilti abejonių tikėjimo dalykais ir tiesomis, kurių negali peržvelgti. Tačiau kol žmogus stipriai laikosi tikėjimo, pasitikėdamas visažinančiu, visagaliu Dievu, tol tikėjimo dalykai ir tiesos jam yra aiškios, protingos, patikimos ir palaimingos (plg. "Tikėjimas", *Liet. enciklopedija*, XXXI, p. 172-173)-

ĮSITIKINTI, TIKĖTI IR ĮSIMYLĖTI

AUDRIUS. Tad ką jūs, tikintieji, partartumėte mums, ieškantiems tiesos, daryti, kad ir mes tikėtume Jėzų Kristų, Dievo Sūnų, ir galėtume, kaip ir jūs, patenkinti džiaugsmingai gyventi?

GENĖ. Beveik panašiai patartume, kaip ir vaikinui, įsimylėjusiam simpatišką gražią mergaitę — ne tik norėti, bet iš tikro labiau ją pažinti, pamilti, laimėti jos meilę, prašyti jos rankos ir ją vesti. Taip ir jums reikėtų stengtis labiau pažinti Jėzų, savo protu įsitikinti jo dieviškumo priimtinumu ir tikėtinumu. Reikėtų stebėtis jo nuostabių mokslu, gėrėtis jo dieviškai kilnia asmenybe ir vis bandyti su juo bendrauti, į jį kreipiantis, prašant jo pagalbos, reiškiant jam savo meilę. Jėzus tikrai jums padės nugalėti visas kliūtis, gręžtis nuo savo gyvenimo blogybių ir suteiks antgamtinio tikėjimo ir savo meilės dovaną.

JONAS. Mane, kaip ir daugelį kitų, stebina Evangelijose skaitomas Kristaus mokslas. Jis toks nuostabus, išmintingas, dar ir mūsų laikais niekieno nepralenkta ir nepralenkiamas. Evangelijose nuo pirmo iki paskutinio puslapio alsuoja gyvas apaštalių įsitikinimas, kad Jėzus iš Nazareto yra Dievo Sūnus, kad jame Dievas apreiškia patį save ir išgano visus žmones. Čia jie prisistato kaip asmeniškai Jėzaus Kristaus liudytojais iš jo girdėto mokslo ir pažadų, matytų įvykių, darbų, stebuklų, jo kančios, mirties ir prisikėlimo. Visi dvylika vienas po kito mirė nukankinti, nes nesutiko tylėti apie tai...

GENĖ. Mane žavi Jėzus Kristus — Naujosios sandoros (New Covenant, Alliance) su žmogumi kūrėjas. Jis — tai Dievo Sūnus,

kuris nori visiškai save atiduoti, išsemti save iš meilės iki pat dugno. Tai Dievas, kuris yra gyvybės šaltinis, mano Kūrėjas ir Viešpats, o tačiau šaukia mane į laisvę, bendradarbiavimą ir Dievo vaikų didybę. Jam, Dievo Sūnui, ir menkiausias žmogus, ir nusidėjėlis, ir jo veiksmai nėra indiferentiški.

Jis dalijasi viskuo, net savo dievybe, su žmogumi, nieko nepaimdamas ir nereikalaujamas vien sau. Jis gyvena, kaip ir aš, džiaugsmis ir baimėmis, atsiveria mano meilei ir gėrasi ja. Jėzus Kristus, Dievo Sūnus, išpildo giliausius mano tiesos, gėrio ir grožio siekius. Jis atsiliepia į mano amžinos draugystės, meilės ir gyvenimo troškimą. Jis tai pildo ir išpildys!

PETRAS. Nesugebu žodžiais išreikšti Jėzaus Kristaus artumo, kai meldžiوسي vienas, kai gražiose pamaldose draug su kitais tikinčiaisiais dalyvauju Eucharistijoje, kai dalinamės savo džiaugsmis ir rūpesčiais, kai drauge visi reiškiamo padėką bei garbinimą maldomis, giesmėmis, kulto veiksmais. Taip pat kai jungiamės šventojoje Komunjijoje su Kristaus Kūnu ir Krauju, su jo dievyste ir žmogyste. Mane jis tada tartum maitina, stiprina, teikia paguodą ir savo meilę bei drąsą gyventi Dievo vaikų gyvenimu. Mes drauge su juo, Vyriausiuoju Kunigu, atsidėkodami savo Kūrėjui, aukojame begalinės vertės garbinimo, padėkos, atsiprašymo ir maldavimo auką. Jis mane stiprina ir drąsina dirbti, aukotis, kentėti, melstis ir veikti drauge su juo, kad įsigalėtų mano ir kitų artimųjų širdyje Dievo karalystė — tiesos, teisingumo, meilės, taikos ir šventumo karalystė. Taip mes, tikintieji, jaučiame didelę ir gražią savo gyvenimo prasmę: pažinti ir tikėti Jėzų Kristų, Dievo Sūnų, mylėti ir būti mylimam didžiulėje Kristaus brolių ir sesių bendrijoje, drauge gyvenant ir veikiant mylinčio Dievo Tėvo vaikų šeimoje.

AUDRIUS. Jūsų gyvo tikėjimo, jūsų meilės ir maldų remiami, aš manau, kad ir kiti mano draugai stengsis ne tiek ieškoti, kiek artimai pažinti Jėzaus didingumą ir įtikėti jį — Dievo Sūnų, mūsų Išganytoją ir Viešpatį.

TEOLOGINIAI MĄSTYMAI

(Sekant sv. Jono Evangelijos įvadu)

VYTAUTAS BAGDANA VIČIUS

AUTORIAUS PASITEISINIMAS

Šie svarstymai buvo surašyti, neturint tikslo, kad jie būtų skiriami kitiems. Tai buvo paties autoriaus mąstymai, geriau saktant, klausimai ir atsakymai, kurie buvo reikalingi jam pačiam. Net ir tada, kai šie mąstymai buvo perrašyti, autorius nesisten-gė jų kam nors kitam taikyti.

Kai nuo jų parašymo ir perrašymo pra-ėjo daugiau kaip dešimt metų ir kai autorius juos peržiūrėjo, jam atrodė, kad čia esama kai kurių vertybių, kuriomis galėtų pasinau-doti įvairūs religiniais klausimais daugiau besidomį žmonės. Nepaisant to, kad kai ku-rie svarstymai gali atrodyti ne visiems įdo-mūs ar per daug asmeniškai.

Sv. Jono Evangelijos įvado sakiniai, vien-as po kito, sudarė autoriui progą svarstyti jam rūpimus klausimus. Ne būtinai, kad tie sakiniai būtų kėlę tokius klausimus pačiam apaštalui Jonui. Bet jie krikščioniškoje raš-tijoje yra laikomi persotintais ne tik S. Tes-tamento dvasios, bet ir pilnais klasikinės graikiškos galvosenos. Galbūt dėl to jie su-darė progą šių svarstymų autoriui padaryti kai kurias iškylas į mūsų laikų klausimus ar juos sugretinti su kai kurių moderniųjų filosofų ieškojimais.

1. ŽODIS — KELIAS Į DIEVĄ

"Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas".

Iš šio pasakymo aiškėja, kad Žodis ir Dievas yra tas pat. Aiškiai pasakya: Žodis buvo Dievas. Taigi į Žodį galime žiūrėti, kaip į tikrinį Dievo vardą. Ką reiškia, kad Dievą galima vadinti Žodžiu? Tai reiškia, kad Dievas visa savo esme yra kalbantis. Dievo šnekumas yra jo esmė. Dėl to Dievo mes negalime pilnai aptarti "Paslapties" vardu. Jeigu Dievas yra mums paslaptingas, tai nėra iš jo esmės, bet dėl kokių kitų, greičiausiai mūsiškų, aplinkybių.

Jeigu Dievą mes galime vadinti Žodžiu, tai tokiu būdu labai praturtinama mūsų

pačių žodžio samprata. Dievo negalėtume vadinti Žodžiu, jei tarp Dievo esmės ir žo-džio būtų koks skirtumas. Paprastai saktant, tai yra, kad Dievas, tardamas savo Žodį, išreiškia visą save. Dėl to berods Jėzus drįso tvirtinti, kad kas mato jį, mato ir Tėvą, nes jis yra Dievo Žodis.

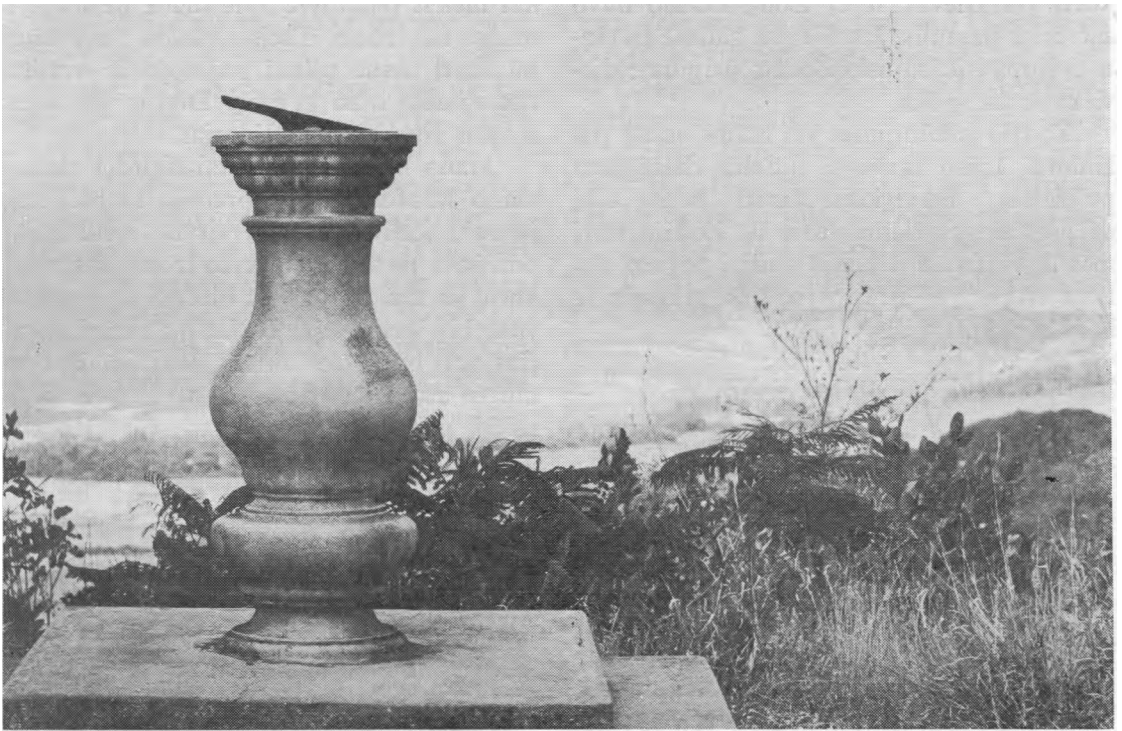
Vakarų filosofijos istorija liudija žmo-gaus žodžio reikšmės mažėjimą. Tai ypač pažymėtina nuo nominalizmo laikų. Nomi-nalistams žodis nebereiškė juo pasakomos realybės. Jis buvo tik garso skambėjimas. Šis žmogaus žodžio vertės sumažėjimas liu-dija ir paties žmogaus sumenkėjimą. Žmo-gus pasidarė nepatikimas kitam žmogui. Ge-riausiu atveju žmogaus žodis pasidarė tik jo paties kūrinys, kaip mokė Kantas. Žmo-nija pradėjo abejoti savo sugebėjimu pažin-ti realybę, esančią šalia žmogaus. Nėra ką kalbėti apie melo žalą žmonių santykiams. Kai žmogaus žodis nereiškia jo minties, joks bendravimas yra neįmanomas. Žodis kartais gali būti kietas ir nemalonus, bet jis turi būti sakančiojo minties išraiška.

Kokia yra praktiška reikšmė tos tiesos, kad Dievas yra Žodis? Visų pirma tai yra metafizinis paskatinimas mums rūpintis sa-vo žodžio teisingumu, būtent, kad mūsų sa-komas žodis mus išreikštų. Norint geriau suprasti Dievą, reikia eiti per mūsų žodžio prasmės atnaujinimą, kad mūsų žodis reikš-tų mus pačius. Reikia mums patikrinti savo sakomus žodžius ne vien dėl tarpusavio tei-singumo, bet ypač dėl to, kad mūsų žodžio teisingumas padėtų mums suprasti Dievo Žodžio teisingumą. Mūsų sakomas žodis ne tik mus atidengia, bet mus taiso arba gadi-na. Ne be reikalo Jėzus yra pasakęs: "Ne tai sutepa žmogų, kas į jį įeina, bet tai, kas iš jo išeina: blogos mintys, paleistuvystės ir kita".

2. ŽODIS DIEVE IR ŠALIA DIEVO

"Jis pradžioje buvo pas Dievą".

Atkreipkime dėmesį į tai, kad čia Žodis

Ramintos Jelionytės nuotrauka.

yra aptariamas, kaip esąs *pas Dievą*. Pirmiau buvo pasakyta, kad pats Žodis yra Dievas. Šį apibūdinimo skirtumą gali mums padėti suprasti žodis "pradžioje". Ką reiškia ši pradžia? Ji pasako Dievo buvimo pradžią, nes Dievas yra be pradžios. Pradžia reiškia kūrinijos pradžią. Čia Dievo Žodis yra išeinąs iš Dievo. Čia Dievo Žodis reiškiasi jau ryšium su tuo, kas nėra Dievas. Dėl to tikslingai yra pasakyta, kad Žodis buvo *pas Dievą*. Šis Dievo Žodis yra kūrinijos pradžia.

Tačiau šis Žodis yra kilęs ne iš kūrinijos. Jis nėra atsiradęs kūrinijos pažinimo keliu, koks yra mūsų žodis. Jis yra tas Žodis, kuris padaro, kad pasaulis pradėtų būti. Taigi šis Žodis yra "pradžioje". Kad šiuo Žodžiu visa yra padaryta, autorius pakartoja trečiame sakinyje.

Dievo Žodis, kuriantis pasaulį, nesudaro Dievui jokios nuostabos, nes pats pasaulis yra šio Žodžio padaras. Kas kita yra su mumis. Mums naujas žodis sukelia nuostabos

ar bent pasitenkinimo išgyvenimą. Žodžio dėka mes sužinome kai ką, ko anksčiau nežinojome, ypač kai mes patys esame tam tikra prasme žodžio gimdytojai, būtent, kai savo pastangomis ką sužinome. Tada mes išgyvename džiaugsmą. Pasak Aristotelio, mūsų džiaugsmo priežastis nėra kuri kita, kaip naujas mūsų padarytas atradimas. Dramoje mes džiaugiamės tuo, ko nesitikėjome, ką patiriame iš jos atomazgos, ko prieš tai nežinojome. Dievo Žodis yra ne tokiam sąryšyje su juo. Jo Žodis yra prieš įvykį, prieš pasaulio sukūrimą, prieš patyrimą. Dėl to jis daugiopa prasme yra *pradžioje*.

Tačiau šis kuriantis Dievo Žodis tam tikra prasme jau yra laiko matuojamas. Tai išduoda pasakymas *pradžioje*. Šis pasakymas jau prileidžia, kad gali kas būti ir po pradžios. Dėl to šis Žodis pasako ne vien tai, kad yra Dievas, bet ir tai, kad yra jo kūrinija. Dėl to jis yra *pas Dievą*.

Šv. Jono Evangelijos įvade turime dvejopą dieviško Žodžio prasmę: ir tą Žodį,

kuris yra Dievas, ir tą Žodį, kuriuo buvo sutvertas pasaulis. Jau čia pat galime įžvelgti dvejopą įsikūnijusio Žodžio prigimtį: dievišką ir žmogišką.

Žodžio įsikūnijimas yra mums, mūsų pažinimui, mūsų sąrangai didelio džiaugsmo priežastis. Bandykime rasti bent tokį džiaugsmingą priėjimą prie šio Žodžio, kurį mes išgyvename iš kokio naujai patirto dalykų sąryšio, iš atrastos naujos prasmės ar bent iš meniško išgyvenimo.

2. DIEVO ŽODIS, SUVOKIĄS MANE

"Visa per jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę".

Dievo Žodis yra ta idėja, ta samprata, ta sąvoka, kuri yra visatos kūrinijos pradžioje.

Ji yra tai, *per ką* atsirado pasaulis ir visata. Čia nesakoma, kad Žodis tai sukūrė, bet sakoma, kad per Žodį arba Žodžiu tai atsirado. Čia pasitvirtina tas Švenč. Trejybės bruožas, kad, veikiant į išorę, veikia ne atskiri Švenč. Trejybės asmenys, bet vieninga Dievo prigimtis.

Visa per jį atsirado. Taigi Dievo veikimas į išorę eina per Žodį. Aš taip pat esu įjungtas į tą Žodį. Jis yra išreiškęs ir mane. Jis yra suvokęs mane pirmiau, negu aš pradėjau egzistuoti. Jis yra mane pažinęs pirmiau, negu aš pradėjau save suvokti. O ir dabar jis mane daug geriau pažįsta, negu aš pats. Visi mano slapti norai, dvasios kryptys, tendencijos, kuriomis aš ne kartą išeinu prieš Dievą, jo buvo suvokti. Pagaliau jie išeina iš Dievo, kaip viskas, kas yra gera ir dora, tik aš juos iškreipiu. O ir tais atvejais, kai aš jų neiškreipiu, neįstengiu jiems suteikti atitinkamą išvaizdą, kurią galėčiau suteikti ir kurios jie iš manęs laukia.

Ką aš žinojau apie save, kai buvau 10 metų amžiaus, palyginus su tuo savęs pažinimu, kurį apie save turėjau, būdamas 40 metų? Ir koks tas mano savęs pažinimas buvo nepilnas, palyginus su tuo, kai aš buvau 60 metų! Tačiau yra būtis, kuri visada apie mane turėjo pilną ir nepritemdytą pažiūrą, kada aš pats apie save dar jokios pilnesnės pažiūros neturėjau. Tai buvo tada,

kai niekas pasaulyje apie mane nežinojo ir manęs nevertino. Tačiau visada buvo būtybė, kuri mane pilnai pažinojo ir vertino, nes suteikė man gyvybę. Dievas yra mano didysis žinovas ir vertintojas.

Mano brolis Pranas, tai išgirdęs vienoje mano konferencijoje, pradėjo kalbėti apie žmonių individualinę įvairybę medicinišku požiūriu. Jis sakė, kad vyro ir žmonos genai, kurių jie turi po 32, yra biologinių žmogaus ypatybių priežastis. Tačiau jų derinių skaičius gali būti toks didelis, kad dviejų žmonių tapatybė, net dvynukų atveju, yra praktiškai neįmanomas dalykas. Ši galimybė, matematiškai išreikšta, yra 64 šešiasdešimt ketvirtame laipsnyje, kas reiškia bilijonų bilijonus, t.y. beveik begalybę. Visa tai turint prieš akis, yra lengva mąstyti apie kiekvieną žmogų, Dievo norėtą, kaip atskirą, ypatingą atvejį.

Panašią mintį pateikia ir antropologas Wilhelm Schmidt, tik jis sako, kad yra šimtas vyro ir žmonos genų; juos naujam žmogui atrenka Dievas.

Taigi kiekvienas žmogus yra Dievui žinomas, jis yra Dievo Žodis. Kiekvienam žmogui kartais parūpi klausimas, ar jis yra kieno nors žinomas. Šis klausimas ypač tragišką pobūdį įgyja žmogaus mirties valandą, Tada žmogui labai parūpi, ar jo individualybė išliks, jo kūnui pasitraukus. Tačiau jeigu mes save suprantame, kaip Dievui žinomus, kaip jo žodį, tada tas mūsų būkštavimas turi atkristi. Jei Dievui mes buvome žinomi pirma, negu mes buvome sukurti, tai tuo labiau jis to žinojimo neprarado, kai mes mirsime. Ta būtis, kuri mus ne tik suvokė, bet ir įgyvendino savo suvokimą, yra ištikima sau pačiai, o tuo būdu ir mums. Šv. Rašto tekstuose ši idėja išreikšta įvairiomis formomis ir nuolat kartojama. Kartais sakoma, kad Dievas yra ištikimas savo tikintiesiems per kartų kartas. Jėzus apie tą pažinimą, kurį Dievas turi apie mus, yra išreiškęs posakiais, kad "nė plaukas žmogui nuo galvos nenukranta be jo žinios", arba: "nei žvirblis nenukranta be Dievo žinios", arba: "žmogus Dievui yra vertingesnis negu žolė" ir t.t.

4. DIEVIŠKOJI GYVYBĖ — ŠVIESOS VERSMĖ

"Jame buvo gyvybė, ir ta gyvybė buvo žmonių šviesi".

Gyvybė, kuri buvo Žodyje, yra ne tik biologinė gyvybė. Ji yra ta gyvybė, kuria gyvena Dievas. Biologinė gyvybė yra tik artimesnė ar tolimesnė dieviškosios gyvybės atšvaita. Nuo buvimo, apie ką buvo kalbama pirmuose trijuose sakiniuose, čia jau perinama prie paties gyvenimo, nes gyvybė yra gyvo daikto savybė.

Tolimesnė sakinio dalis, mums skaitant, užsikerta. Mes verčiau norėtume sakyti, kad šviesa yra gyvybės pagrindas. Tai geriau atitiktų moderniąją galvosena, pradedant Dekartu ir Apšvietos sąjūdžiu. Tačiau čia gyvybė yra laikoma šviesos pagrindu, o ne priešingai. Ta gyvybė, iš kurios kyla šviesa, yra Dievo gyvybė. Ji mums yra Dievo malonė. Jos dėka mums ateina šviesa, ir tada mes ja gyvename. Tas pat procesas yra išlaikytas ir įsikūnijimo vyksme. Žodis tapo žmogumi, o paskui jo šviesa tiek jo asmenine veikla, tiek Šv. Dvasios atsiuntimu pripildė visų tikinčiųjų širdis.

Viešpatie, leisk, kad aš nesukeisčiau šio proceso, kaip tai padarė Dekartas sakydamas: "Cogito, ergo sum" (Mąstau, taigi esu). O iš tikrųjų tik dėl to jis gali mąstyti, kad jis yra, o ne atvirkščiai. Ir jis savo būvimą yra gavęs per Žodį.

Apšvietos sąjūdis mano, kad užtenka žmones išmokyti, ir jie bus geri bei laimingi. Priešingai, pirmiau reikia rasti jų laimės esminį pagrindą, kurs yra dieviškoji gyvybė, o tada apšvietos ir pažinimo vaisiai galės teikti laimę.

Galima spėti, kad prisikėlimo faktas taip stipriai buvo užvaldęs apaštalo Jono dvasią, kad jis Dievą suvokė pirma kaip gyvybę, o tik paskui kaip šviesą. Galimas dalykas, kad Jonui buvo žinomas ir Zarastros mokslas, turėjęs labai daug įtakos artimuose rytuose, pagal kurį Dievas buvo suvokiamas kaip Išmintingas Valdovas. Išmintis iš tikrųjų yra teisingas Dievo atributas, tačiau Jonas ne išmintį, bet gyvybę padaro dieviškųjų malonių versme.

Šia proga verta prisiminti, kad didelis

lietuvis religininkas ir tikėjimo kankinys Pranas Dovydaitis taip pat savo Dievo sampratoje labiau remiasi gyvybės idėja. Kai aš, dar Lietuvoje būdamas, buvau pasiryžęs išnagrinėti Ateitininkų manifestą, kuris buvo jo parašytas ir pavadintas "Trys pamatiniai klausimai", man krito į akis, kad dažniausias, jei ne nuolatinis, jo Dievo epitetas buvo "gyvasis". Jam Dievas yra gyvasis Dievas. Ir ant šios gyvojo Dievo sampratos jis stato visą savo krikščioniškos religijos sampratą. Be abejo, dėl to ir ateitininkijos religinio gyvenimo samprata yra pastatyta ant gyvojo Dievo sampratos.

Viešpatie, neleisk man, kad aš taip žavėčiausi savo pažinimais, kad užmirščiau, jog visa ta išmintis kyla iš Tavęs. Neleisk man, Viešpatie, dėl įvairiu mano mokslinių susižavėjimų prarasti susižavėjimą Tavimi. Ačiū Tau, Viešpatie, už visus suteiktus įžvelgimus, labai ačiū! Tačiau aš stengsiuosi visų pirma domėtis Tavo gyvybe, iš kurios kyla visokia šviesa.

Ko vyrai laukia iš moterų, o moterys – iš vyrų

Bręstantys jaunuoliai, svajodami apie savo busimąją šeimos gyvenimą, nudažo jį šviesiausiomis spalvomis. Nekantriai laukia tos dienos, kada galės sukurti šeimą, kada pasieks tą išsvajotą laimę. Bet kai pagaliau jie šeimą sukuria, kai jų svajonės išsipildo, kai vienus kitus metus drauge pagyvena, dažnai pradeda galvoti visai kitaip. Romantika greitai praeina, lieka tik kasdienybė. Taip karštai liepsnojusi meilė užgęsta, nesuteikusi laimės nei vienam, nei kitam. Taisgi. Dažnai taip būna, bet ne visuomet. Meilė neužgęsta tokiose šeimose, kurios į ją žiūri ne kaip į asmeninį malonumą, bet kaip į rimtą pareigą ir pasiaukojimą. Tokių šeimų, deja, nedaug pasitaiko. Dažnos mūsų laikų skrybys ir nelaimingos šeimos turėtų priversti tiek vyrus, tiek moteris trupučiuką susimąstyti ir paieškoti priežasčių.

Leiskime apie tai pasisakyti vyrai ir moteriai, kurie apie šeimos problemas jau rimtai pagalvojo, pasvarstė ir dabar savo mintimis nori pasidalinti su kitais. Pirmiausia pakalbės vyras ir pasisakys, ko jis laukia iš moters, o paskui moteris pareišk savo pageidavimus vyrai.

Gal ne visi skaitytojai su visomis čia pateiktomis mintimis sutiks, gal norės ką nors pridėti? Labai laukiame ir dėkojame.

Redakcija

KO VYRAI LAUKIA IŠ MOTERŲ

1. *Būk taupi, bet per daug neprisirišk prie pinigų.* Tikrai nesugyvensi su savo vy-

ru, jei per daug leisi pinigus, pirkdama nereikalingus papuošalus, lengvapėdiškai vaikdamasi madas, nekreipdama jokio dėmesio į protingus vyro pageidavimus taip gyventi. Bet nebūsi laiminga nė tada, jei pinigą labiau mylėsi už savo vyrą. Yra moterų, kurios nenori turėti net vaikų, kad nebūtų šeimoje "nereikalingų" išlaidų. Jos nesudaro šeimoje vyrai jaukios atmosferos, šykštisi išleisti vieną kitą centą tokiems dalykams, kurie joms atrodo nebūtinai reikalingi. Jos pačios, prieš vyro norą, eina dirbti, kad tik daugiau turto susikrautų. Tokia žmona gal kartą pasijus turinti didelę sumą pinigų, bet praradusi savo vyro meilę, o gal ir jį patį... Žmonių palinkimai ir nusistatymai šioje srityje yra nevienodi, bet reikia vienas kitam nusileisti ir geru juo susitarti.

2. *Nekritikuok savo vyro užsiėmimo.* Tegul vyras pasirenka tokį darbą, koks jam geriau patinka, nors tau jis ir nepatiktų. Ir čia reikia susitarimo, stengiantis pasirinkti tokį darbą ar užsiėmimą, kuris per daug netrukdytų šeimyninio gyvenimo.

3. *Nerodyk per daug meilės savo artimiesiems ir neužmiršk savo vyro giminių.* Jei rodysi daug meilės ir atidumo tik savo giminėms, o vyro giminėmis nesirūpinsi, judviejų santykiai atšals. Tai yra labai svarbu, ypač vedybinio gyvenimo pradžioje. Jei myli savo vyrą, turi mylėti ir tuos asmenis, kuriuos jis myli.

4. *Sudaryk savo namuose vyrai jaukią atmosferą.* Stenkis, kad namai ir kambariai būtų švarūs, tvarkingi, skoningai papuošti. Taip pat tu pati taip renkis ir puoškis, kad patiktum savo vyrai, o ne kitiems. Jeigu namie nebus jaukumo, vyras savo laisvalaikį stengsis praleisti kitur. Jei tu būsi susivėlus, ir netvarkingai apsirengus, vyras neturės jokio noro būti drauge su tavim. Pasistenk gerai paruošti valgi. Būtų labai naudinga jau prieš vedybas tai išmokti, bet ir toliau tobulinkis ir geriau išmok virimo meno, nes nuo gero valgio pagaminimo gali daug priklausyti šeimos nuotaika.

5. *Išmok nekreipti tiek daug dėmesio į vyro klaidas, jam atleisk ir nuolat nepriekaištauk, jei pasielgia ne taip, kaip tau pa-*

tiktų. Kiekviena mergina tekédama turi įsitikinti, kad po vedybų tikriausiai pastebės tokių vyro klaidų, kurių pirmiau, nors ir ilgai draugaudama, nepastebėjo. Jau dabar tegul pasiryžta dėl tų klaidų nesijaudinti ir į jas daug dėmesio nekreipti. Reikia žinoti, kad ir vyras joje atras pirmiau nepastebėtų klaidų, netobulumų, keistų charakterio ypatybių.

6. *Venk ašarų, piktumo, murmėjimų.* Nors kartais šiais "ginklais" moteris gali ko nors pasiekti, bet, juos vartodama, ji visuomet daugiau praras, negu laimės. Štai, pavyzdžiui, juodu su vyru aptaria kokį nors reikalą. Nuomonės skiriasi, ir kiekvienas laikosi savosios. Ji, norédama vyrą "nugalėti", prapliumpa verkti. Jis gal ir nusileis šiuo kartu, bet po tokio patyrimo stengsis daugiau panašių klausimų nekelti, jos nuomonės neklausti, nesitarti, bet darys taip, kaip jam patinka.

Surūgusi moters nuotaika ilgainiui gali tarp judviejų pastatyti tokią sieną, kurios niekas negalės nugriauti. Nuolatinis savo murmėjimu žmona gali pasiekti tik tai, kad vyras bėgs iš namų, norédamas laisviau paskvėpuoti.

7. *Prieš pavydą kovok didesne savo vyro meile.* Jei vyrą tikrai mylėsi, tai užimsi pirmą vietą jo širdyje, ir tau nekils pavydas, kai vyras kartais kalbės ar juokaus su kokia nors kita moteria. Jei pastebi, kad vyras nuo tavęs tolsta ir pradeda linkti prie kitų, pagzaminuok savo sąžinę, ar tu pati jo prie to nevedi savo blogu elgesiu ir nesupratimu jo teisėtų reikalavimų.

8. *Atsimink, kad vaikai yra pirmutinis moterystės tikslas.* Jeigu tai suprasite ir pagal tai gyvensite, judviejų šeimyninis gyvenimas bus laimingas. Bet jeigu vaikų vengsite, bus didelis pavojus, kad judviejų moterystė gali baigtis skyrybomis. O jei prie to ir neprieisite, tai vis tiek atšals judviejų meilė ir nuolat vienas nuo kito tolsite. Vaikai yra geriausias vyro ir moters meilės ryšys.

Dar prieš vedybas stenkitės gerai suprasti vienas kito teises ir pareigas. Jei šioje srityje kas nors bus neaišku, kreipkitės į ku-

nigą, kad paaiškintų. Sakau, į kunigą, ne į mamą ar tėtę, nes ir jiems šioje srityje ne viskas gali būti aišku. Juk moralės klausimus kompetentingai gali aiškinti tik šios rūšies specialistai. Moterystės teisių ir pareigų nepanaikina nė senyvas amžius. Būtų klaidinga elgtis tik pagal savo norus ar palinkimus, reikia atsizvelgti į savo vyrą, juk prie altoriaus su juo padarei sutartį ir pradžėjai nesipriešinti jo teisėms.

9. *Vartok ir antgamtinės priemonės, norédama šeimyninės laimės.* Labai didelis nuošimtis šeimų sugriūva dėl to, kad užmirštama Dievas, siela, amžinybė, kai rūpinamasi tik žemiška laime. Šios žemės gyvenimas yra tik pasiruošimas amžinai laimei, kelionė į tikrąjį gyvenimą. Jei kas savo gyvenimo tikslą mato tik šioje žemėje, visuomet apsilvils, to tikslo nepasieks. Tikra laimė yra tik ta, kuri tęsis amžinai. Todėl neužmiršk sakramentų, neužmiršk šeimoje maldos, uoliai atlik religines pareigas. Jei manysi, kad tik vyras tau gali suteikti trokštamą laimę, skaudžiai apsiriksi. Pamačiusi, kad taip nėra, gal ieškosi kito, manydama, kad ne tą pasirinkai. Bet gali išvaikščioti visą žemę ir nerasi tokio, kurs patenkintų visus tavo troškimus. Visuomet bus teisingi Maironio žodžiai:

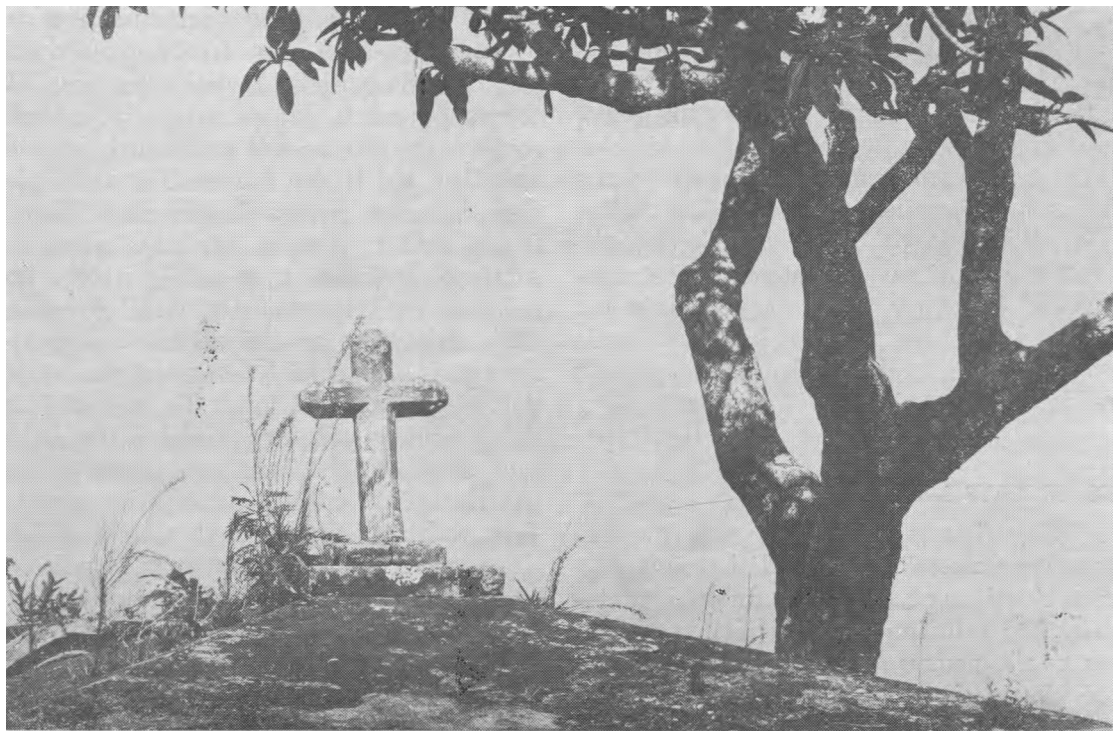
O didis Dieve ir Tėve brangus,
Pastiprink žmogų silpną ir menką,
Tu pats surėdei, jog tiktai dangaus
Jo begaliniais norams užtenka.

10. *Neiškok meilės, bet stenkis mylėti.* Laiminga būsi tada, kai ne tiek trokši, kad vyras tave mylėtų, bet kai tu mylėsi jį; kai nelauksi, kad jis tau tarnautų, bet kai tu jam tarnausi. Jei taip elgsiesi, pamatysi, kad ir jis tave mylės ir tau tarnaus.

Gal dažnai, pagalvojus apie priešvedybinių draugystę su savo dabartiniu vyru ir apie pirmuosius vedybinio gyvenimo mėnesius, atsidusai ir savo širdyje ištarei: "O kad taip būtų dabar!" Atrodo, kad tada buvo tiek meilės, kad taip vienas kitą supratote ir atjautėte, o dabar taip viskas pasikeitė: meilė atšalo, gyvenimas nusibodo. Kad taip atsitiko, gal judu abudu esate kalti. Pažvelk į

Ramintos Jelionytės nuotrauka.

Ramintos Jelionytės nuotraukos.

savo sąžinę ir pagalvok, ar dabar taip elgiesi, kaip tada. Tada nematei vyro klaidų, nes jas uždengė meilė. Tau buvo taip lengva pasiaukoti, nes tikra meilė viską gali. Jei nori taikoje su vyru gyventi, ir dabar kito kelio nėra. Šeimyniniam gyvenimui tėra vienas kelias — tai meilės ir pasiaukojimo kelias. Visa didžiausia problema yra tik čia: pirmiau toji meilė savaime ateidavo, net atrodo, kad ji buvo per smarki, reikėdavo net ją tramdyti. Dabar visai kas kita — tą meilę reikia traukte traukti iš širdies. Bet traukti reikia būtinai — be meilės negyvensi.

Vyras

KO MOTERYS LAUKIA IŠ VYRŲ

"Be meilės negyvensi", baigė Vyras savo patarimus moterims. Bet mylėti reiškia daugiau *duoti*, negu *imti*. Jei abudu jaunavedžiai šito principo laikytųsi visą gyvenimą, bet ne tik medaus mėnesį, tai šeimyninė laimė klestėtų jų šeimoje, išstumdama neapykantą, aimanas, skundus. Bet kaip dažnai gyvenime mes pirmiausia tik apie save galvojame, ieškome tik savo malonumų, o nesistengiame suprasti kito asmens reikalavimų bei norų.

Jei kas, skaitydamas šias eilutes, sakytų, kad jo gyvenimui užtenka 50 procentų laimės ir meilės, teikiamos tik vienos pusės, labai skaudžiai suklystų, nes laimė ir meilė arba yra pilna, arba visai jos nėra. Meilės vietą religingose šeimose užima pasiaukojimas ir kančia išganymo labui, o nereligin-gose — nesantaikos ir nesugyvenimas, kurs dažnai baigiasi skyrybomis. Tik abidvi pusės, vyras ir žmona, stengdamiesi kuo daugiau meilės įnešti į savo šeimos gyvenimą, dės plytą po plytos į tvirtą savo laimės rūmą. Apie moterų uždavinius jau buvo minėta, todėl dabar pakalbėsime tik apie vyrus.

Norėdami kalbėti apie vyrų uždavinius šeimoje, turime bent trumpai paminėti keletą įžanginių pastabų, kurios gal geriau padės vyrams suprasti savo žmonas. Visos moterys ilgisi meilės, ir jų meilė yra dvasiškesnė negu vyrų. Tai išplaukia iš pačios moters prigimties. Vedybos šito moters meilės

ilgesio nepakeičia, tik dar labiau sustiprina. Ta mergaitė, be kurios, atrodė, gyventi bus sunku, kurią prisiekei mylėti ir jos neapleisti visą gyvenimą, yra ta pati, taip pat tave mylinti ir tavo meilės trokštanti, kaip ir anksčiau, kai ji dar tebebuvo tavo sužadėtinė. Šiandien ji tavo žmona, tavo draugė ir paguoda, tavo vaikų motina ir namų šeiminkė. Ir šiandien tu galbūt stebies, kodėl visa yra taip pasikeitę, kodėl ji nebėra tokia daili, taip gražiai susitvarkiusi ir apsirengusi, kaip prieš keletą metų, kai su ja, dar mergaite, vaikščiojai. Tu stebiesi, kodėl ji irzli ir nekantri, kodėl ji užsidarius nuo tavęs, vengianti žmonos pareigų, arba paviršutiniška, šalta. Ji tavęs nebesupranta. Jūsų vedybos, atrodo, buvo stambi klaida. Tu norėsi įtarti, kad ji tavęs nebemyli, nes su tavo draugu daug mieliau šneka, negu su tavim. Tu pradėsi pavyduliauti, nes juk ji tavo nuosavybė.

Didelė visų šeimos nesantaikų ir nuodėmių dalis išplaukia iš apsileidimo, nesirūpinimo meile. Jei tu jos pastangų neįvertini, nesistengi jos suprasti, jai padėti, nerodai dėmesio, kritikuoji, ji darosi atšiauri, murma, verkšlėna, nebesitvarko namuose. Kam visa tai? Juk tu vis tiek to nepastebi. Įlėkęs į kambarį, įbedi akis į laikraštį ir nieko daugiau nebematai. Tu niekur jos neišsivedi, tu į ją tik trumpais šiurkščiais žodžiais tesikreipi ir tik tada ją myli, tuo trumpu momentu, kai iš jos savo teisių reikalauji. Pas-kui palieki ją, lyg kokį daiktą, kuris atliko savo paskirtį. Tu pamiršti, kad ji moteris, kad ji savo prigimtimi jautresnė, švelnesnė, kad ji trokšta meilės, plaukiančios iš tavo sielos, kaip lygiateisė gyvenimo draugė, o ne vien tik kaip tavo vyriškos prigimties reikalavimų klusni pildytoja.

Kažkas yra pasakęs, kad žmona yra tokia, kokią ją padaro pats vyras. Jis gali turėti nuoširdžią savo gyvenimo draugę, arba paversti ją nervinga, šiurkščia, netvarkinga, nemylinčia moteriške, su kuria bendras gyvenimas bus tikras kryžius. Čia nekalbu apie retus nesugyvenamus charakterius, kalbu apie neigiamų charakterio bruožų moteryse išsivystymą, kurių kaltininkas dažnai yra

pats vyras, nors apie tai jis gal visai nepagalvoja. Juk dažnas iš jų mano, kad, duodamas pastogę ir duoną, išlaikydamas savo žmoną, turi visas teises į ją, kaip į kokį daiktą. Jis nepagalvoja, kad ji yra moteris, trokštanti jo meilės ir visuomet pasiryžus su kaupu už tai jam atsilyginti.

Štai dabar vyrams keletas klausimų, kurie gal padės geriau suprasti, ko žmonos iš jų laukia, slapčia ilgisi, kas yra stipriai įaugę į jų moterišką prigimtį, ir į ką vyrai turėtų atkreipti daugiau dėmesio, norėdami pasiekti didesnės šeimyninės laimės.

1. *Ar visuomet esi švelnus, teisus ir suprantąs žmoną savo vyriškuose reikalavimuose?* Šis klausimas yra labai opus. Jis yra kiekvienos susituokusios poros meilės paslaptis. Plačiau šio klausimo nenagrinėsiu, tik priminsiu, jog tuokiamasi ne tam, kad vienas ir kitas atskirai gyventų, saugodami skastybę ir mergystę, kaip brolis ir sesuo. Vedybų tikslas, Šv. Rašto žodžiais sakant, yra tas, kad "du taptų vienas kūnas", kad, meilei pilnai išsiskleidžiant, galėtų vienas kitą papildyti ir vykdyti Dievo valią — "augti, daugintis ir pripildyti žemę". Iš čia plaukia teisėtos pareigos vienas kitam. Bet kaip dažnai susituokusiųjų poros skundžiasi ir esti nepatenkintos savo gyvenimu, kaip sunkia našta, vien tik dėl to, kad vienas ar kitas partneris turi per daug egoizmo. Tas egoizmas sugriauna daugelį šeimų, nes iš jo kyla vyro brutalumas ir moters užsidarymas, atšalimas. Žmona niekad nebūna šalta ir abejinga, jei mokėsi prie jos su meile ir švelnumu priėti, jei neimsi jos kaip daikto, vien savo malonumams skirto, bet su ja elgiesi, kaip su lygiateise judviejų meilės dalininke. Jei mes ko norim, turim ir patys duoti. Nori iš žmonos meilės, švelnumo? Rodyk ir jai meilę bei švelnumą. Nepalik jos po judviejų susiartinimo, kaip nereikalingo daikto, bet išsiskirk švelniai ir su meile. Jeigu šiuos savo santykius su žmona stengiesi daugiau sudvasinti, būsi nustebintas vedybinės laimės išsiliejimu judviejų gyvenime.*

2. *Ar stengiesi su žmona pasidalinti savo išgyvenimais, rūpesčiais, darbo įspūdžiais ir*

kitais tavo dominančiais klausimais? Ar stengiesi suprasti savo žmonos rūpesčius? Ar domiesi tuo, kas jai įdomu? Jei taip nedarai, pats esi kaltas, kad žmona neparodo pakankamo susidomėjimo tavo rūpimais reikalais. Gal pats savo užsidarymu ir iš aukšto žiūrėjimu į žmoną esi ją atstūmęs, o dabar skundies, kad ji tavęs nesupranta. Žmona ir vyras geriausi draugai gali būti tik tada, jeigu vienas kitą supranta.

3. *Ar parodai žmonai nors dalelę to dėmesio, kurį rodei prieš vestuves: ar parneši jai gėlių, dovanėlių, ar prisimeni jos vardo ir gimimo dienas, ar pasveikini ją Motinos dieną, ypač jeigu jau ji motina arba ruošiasi ja tapti, ar tinkamai atšventi jūsų vedybinio gyvenimo sukaktį?*

Visi šie dalykėliai, nors atrodo tokie menki ir nesvarbūs, turi labai didelės reikšmės moters gyvenime, nes parodo, kad tu ja domiesi, myli, kad ji tau nenusibodus. Bet nemanyk, kad vien dovanomis meilė perkama. Ne, reikia daug jausmo ir širdies. Kad ir pora laukinės gėlės žiedų gali tavo žmoną labiau nudžiuginti, negu brangiausios dovanos, jeigu tas gėles su meile dovanoi.

4. *Ar duodi savo žmonai kiekvieną savaitę ar kiekvieną mėnesį nors truputį pinigų, kuriuos ji gali skirti tik savo reikalams ir neprivalo tau duoti apyskaitos?*

Juk žmona nori tau patikti, nori būti gražiai apsirengusi, susitvarkiusi. Be to, kartais ji nori ar su drauge kur nors išeiti, ar kokią dovanėlę tau ar kitam artimam asmeniui nupirkti. Jai reikalingas lūpų pieštukas, truputį kvėpalų ar kokia nors kita kosmetinė priemonė. Kartais ji nori savo apsirengimą truputį pajvairinti ir pasipuoti karolių virtine ar kuklia sagute. Tai daug nekainuoja, bet be šitų smulkmenų moteris negali apsieiti, juk moteriai yra įgimta puoštis. Ir jeigu ji kiekvieną kartą turi prašyti tavęs pinigų, ją tai labai erzina ir nervina. Ji pasijunta nelaiminga, kad neturi savo valios, savo lėšų net tokioms smulkmenoms. Jos nuolatiniai prašymai erzina ir tave, tu prikaišioji, kad ji išlaidi, kad be visa to galima apsieiti. Bet atsimink, ar ir tu nesisten-

gi, kad plaukai neguliu ant apikaklės, kad būtum gražiai nusiskutęs, kad turėtum vieną kitą centą alaus stiklui su draugu. Tu užmiršti, kad ir žmona turi panašių reikalukų. Kaip dažnai iš to kyla visokių prikašiojimų, nesutikimų, ginčų. Visa to būtų galima lengvai išvengti, susitarus prieš vedybą arba tuoj po jų truputiuką pinigų skirti asmeniškoms žmonos išlaidoms.

5. *Ar savo žmoną vertini ir gerbi kitų akivaizdoje? Ar, kitiems girdint, jos nekritikuoji, o gal giri kitų moterų gražesnę apsiirengimą, geresnę skonį, didesnę išmintį, tobulesnę šeimininkavimo būdą?* Niekados to nedaryk, nes tai užgauna pačius jautriausius žmonos jausmus, jos moterišką ambiciją, sukelia pavydą, atšalimą nuo tavęs. Juk žmona stengiasi, daro visa, kad tau patiktų. Jeigu kartais ne taip gerai pavyksta, ją užjauk, suprask, jai padėk. Gal geriau padaryti ji neturi lėšų, išsilavinimo, sugebėjimo. Ar ji dėl to kalta?

6. *Ar padedi namų apyvokos darbuose?* Jei abudu kitur dirbate — tavo pareiga tiek pat prisidėti prie darbų namuose, kiek ir tavo žmonos. Gal sakysi, kad būtų juokinga, jeigu vyras virs, skalbs ir atlikinės kitus moterų darbus? Niekas iš tavęs to nereikalauja. Bet yra daug darbų, kuriuos ir tu galėtum atlikti ir savo žmonai pagelbėti. Ar negalėtum nueiti ko nors nupirkti, ar nesugebėtum sutvarkyti kambarių? jei tu ir vienas dirbi, vis tiek gali atrasti laiko ir pasiūlyti žmonai savo pagalbą, ypač sunkesniuose namų ruošos darbuose. Tu matai, kad ji skuba, pluša, bėga šen ir ten, o tu gal ramiai sėdi ir rūkai cigaretę, o gal dar kartais susirauki, kad laiku laikraščio nepaduoda, arba rėki nepatenkintas, kai vaiką reikia pervystyti. Už tokius mažus darbelius tikrai gautum iš žmonos atlyginimą didesne meile ir prisirišimu.

7. *Ar daliniesi su žmona poilsio valandomis? Ar kur nors drauge išeinate?* Juk ir tavo žmona yra reikalinga poilsio ir išsiblaškymo. Padėdamas jai namų ruošos darbuose, turėsi ją laisvesnę ir sau. Abu galėsite džiaugtis poilsio valandomis, kur nors išeidami ar jaukiai namuose laiką praleisda-

mi. Išėję pasivaikščioti, ar į kiną užsukę, ar savaitgaliais nuėję į lietuvių renginius, pamiršite kuriam laikui turimus rūpesčius ir jausitės lyg iš naujo jėgų pasisėmę kovoti su sunkumais, pasitaikančiais kiekvieno žmogaus kelyje.

8. *Ar esi paslaugus žmonai?* Užvilkti apsiaustą, leisti pirmiau įeiti pro duris, padėti įlipti į autobusą, panešti dalį jos pirkinių, padėkoti už mažus patarnavimus, atliktus tau, atrodo, yra smulkmenos, bet labai svarbios kasdieniniame gyvenime, jei nori jį padaryti gražesnę,

9. *Ar pastebi naują žmonos suknelę, kai ji nori tau pasirodyti, ar matai išpuoštus kambarius, kai grįžti iš darbo, ar pastebi jos skaniai ir įvairiai paruoštus pietus, kuriuos gal rengė valandomis, kad tave nustebintų ir pradžiugintų?* Jei tu šių dalykų nematai, daug pralaimi. Tu vyras, tau sunku pilnai suprasti moterį, lygiai kaip ir moteriai vyrą, tačiau reikia stengtis. Minėti dalykėliai yra labai svarbūs moterims. Jos nori būti pastebėtos, įvertintos, trokšta, kad būtų padėkota už jų pastangas. Gal tu visa tai pavadinsi tik nereikalingu laiko gaišinimu, bet žinok, kad tai yra plytos tavo laimės rūmuose.

10. *Ar pasitiki žmona, ar be reikalo jos neįtarinėji, ar nesi pavydus?* Pavydas — baisi liga, daugelio šeimų laimę griuvėsiais pavėrcianti. Be galo yra skaudūs nepagrįsti ir neteisūs įtarinėjimai, prikašiojimai, persekiojimai. Tikrai mylėti — reiškia suprasti mylimą žmogų, juo pasitikėti ir jam aukotis. Nepagrįstas nepasitikėjimas ir pavydas gali žmogų privesti prie tikros neištikimybės ir domėjimosi kitais. Už tai, jei esi pavydus, valdyk save ir rodyk daugiau pasitikėjimo žmonai, o pamatysi, kaip tavo įtarinėjimai pamažu išsisklaidys.

11. *Ar esi tvarkingas namuose?* Daugelis vyrų, gatvėje ar darbe sutikti, atrodo labai tvarkingi, bet namuose yra visai kitaip. Namuose, galvoja jis, galima jaustis laisvai, atseit nesistengti ir žmonai sudaryti gerą įspūdį. Jis pamiršta, kad žmona visuomet nori jį matyti tvarkingą ir švarų, o ne tik tada, kai ruošiasi į svečius. Apsileidimas šia-

me punkte dažnai atneša nesklandumą, atšaldančių prisirišimą ir meilę,

12. *Ar užsiimi religine praktika drauge su žmona? Ar nueinate drauge į bažnyčią, šv. Komunijos, ar meldžiatės vienas už kitą? Visa žemiška laimė bus trapi ir netikra, lyg pilis ant smėlio, jeigu ji nebus statoma ant dieviškosios malonės ir pagalbos pagrindų. Ne tik moterys, bet ir vyrai turi melsti Dievą, prašydami daugiau ištvermės ir meilės savo gyvenimo kelyje.*

Štai mūsų, moterų, reikalavimai jums, vyrams. Tikiuosi, kad tokių, kurie į visus čia pateiktus klausimus atsakytų neigiamai, nebus. Bet į dalį šitų klausimų tikriausiai kai kurie turės atsakyti — ne. Užtat reikėtų pradėti ruoštis jau nuo šios dienos, kad ir į juos ramia širdimi galėtume atsakyti — taip. Tada jums patiems gyventi šeimoje bus maloniau ir smagiau.

Moteris

Vėžys, širdis, meilė, gydytojas, ligoninė, antroji vienvėdis ir... mirtis (VII)

Vytautas Kasniūnas

Praėjusiam "Laiškų lietuviams" numeryje rašėme apie Godos Neringos ir Daliaus meilę. Abudu ilgai draugavo, iki Dalius, užmiršęs jam dainuotos dainos žodžius "dar ne tavo valia", pasidavė vyriškiems įgeidžiams. Goda Neringa, pasijutusi labai įžeista, atstūmė Dalių. Šį išsiskyrimą ji labai išgyveno. Dalius švilpaudamas nuėjo pasieškoti kitų...

*

Godą Neringą, apsvylusią meile, baigusi pirmines studijas, mokslą tęsė toliau, siekdama magistro laipsnio. Ji pasirinko kitą universitetą, toliau nuo visų artimųjų, kad greičiau išnyktų praėjusių dienų prisiminimai. Buvusi miela ir mylima Alma Mater, kur moksle ir jaunystėje siekė žvaigždžių aukštybių, dabar jai buvo vaiduokliška. Niūrūs atrodė mokslo rūmai, studijų kambariai,

murmekliais tapo visa gyvoji aplinka, profesorai ir draugai studentai. Ji vaikštinėjo, galvą nuleidusi, slampinėjo lyg šešėlis. Kitų šypsniuose matė lūpų kartelius, žvilgsniuose jautė pajuoką. Ir tas neūžauga kuprelis, studentų bendrabučio sargas, visų kolegų mylimas dėl "sielos taurumo", jai dabar rodėsi piktas miškų nykštukas, su įsmeigtomis į ją akimis, rodantis smailų pirštą. Baigusi universitetą, ji nedalyvavo nė diplomų įteikimo iškilmėse.

Išliejusi visus sielvartus ir išgyvenimus tėvams, ji pasirinko universitetą vakarų valstijoje, kalnuotame krašte, nes labai mėgo slidinėjimo sportą. Jos kambarys skendo išrikiuotais trofėjais, o kampe ilsėjosi ilga lazda su turėklais — išnarintos kojos liudininkė.

Godos Neringos atostogos tėvų namuose buvo išskirtinės. Vaikystėje, mamos raginama, pradėjusi rašyti dienoraštį, po ilgų metų vėl pradėjo tęsti. Drauge tai buvo ir labai geros lietuvių kalbos pamokos. Tuo ypatingai džiaugėsi mama. Griebėsi ir poezijos, vakarais su mama poete surengdamos tėvui "literatūrinius vakarus". Poeziją mėgo ir tėvas. Karo metu vokiečių atskirtas nuo žmonos po pirmojo vedybų medaus mėnesio ir išvežtas darbams į Suomiją, ten gyvendamas, išmoko Vytauto Kastyčio eiles, kurias deklamuodavo su giliu įsijautimu, klaipėdiškių tarme. Ypač mėgo šį eilėraštį, kurio žodžiuose tada Suomijoje išgyveno ilgesį žmonai Elzei:

Debesėlis debesėlį gena
Žydro šilko dangumi.
Pasakykit, debesėliai,
Kur gyvena mylimoji mano.
Debesėliai prasiskyrė,
Savo mintį gilią debesėliai tarė:
— Jos maži nameliai
Didžio kelio vieškelėlio pakrašty.

Po to Elzė jam atsakydavo kitu V. Kastyčio eilėraščiu:

Uždainavo, užgiedojo
Mylimoji slaptą godą:
— Pasakykit, debesėliai,
Ko bernelis nesirodo!

Kai karužin jojo,
Jam vartus atkėliau,
Skarele pamojau,
Grįžti pažadėjo.

Goda Neringa, su tėvais praleisdama atostogas, ypatingai domėjosi jų, mažlietuvių, kilme, jų įdomiais pasakojimais. Tėvų lietuvininkų dvasia, nešta per kartų kartas, užgrūdinta krašte, kur ilgus metus siautė atėjūnai, buvo jai labai didelė paskata sekti tėvų pėdomis. Tą vasarą ji apsisprendė tolimesnį gyvenimą kurti, pirmuoju vardu pasirinkus Neringą. Godos svajonės vardą paliko metrikuose ir savo poezijoje.

*

Neringa Lapaitis, Prūsijos lietuvė, pradėjo naują gyvenimą. Kažkur toliuose liko pirmoji meilė, mylimasis Dalius, universiteto "rojaus" sodas, verkšlenantis suolas, kur išliejo pirmąsias apviltos meilės ašaras, gražus žydingas krūmas, girdėjęs mergelės dainos žodžius: "Berneli, bernužėli, dar ne tavo valia..."

Metai lipdė į albumą fotografijas, rašytiniai žodžiai dienoraštyje lenkė dienas. Sienoje kabėjo magistro laipsnio mokslo pažymėjimas, šypsojosi šalia prisiglaudusi Neringa su Ph.D. atestatu. Į kalnus nusmilko surūkytos cigaretės, sniegą nudažė vynas, kraujo žymės nuženklino slidinėjimo taką...

Aukštai kalnyne skambėjo varpų garsai, įvairiaspalvės raketos kilo į žvaigždyną. Naujuosius metus pasitiko skraidančios snieguolės. Neringa baigė ilgą pasikalbėjimą su tėvais, sveikindama juos Naujųjų metų proga. Besikalbant, prieš akis buvo atverstas albumas. Ji žiūrėjo į fotografiją, kai jai buvo užrištas vyresniosios skautės kaklaraištis. Tai jos mėgstamiausia motinos turima nuotrauka, padidinta ir pakabinta sienoje. Motina, tartum kokia aiškiaregė, toje fotografijoje spėjo jos vidinį gyvenimą, nusiteikimus, ateities moterį. Ji dažnai sakydavo, kad kūno išvaizdoje, pračiauptose lūpose, žibančiose akyse ji mato moterį Neringą, gyvenimo nugalėtoją...

Neringa, kalbėdama su motina, pasakė, kad prieš akis turi atverstame albume šią

fotografiją. Ir, juokais palydėdama, pasakė, kad ji ir po penkiolikos metų yra tokia pat šešiolikmetė Goda ir trisdešimtuosius peržengusi Neringa. Beje, baigdama pasikalbėjimą, labai tyliai, lyg iš po žemių sklandančiu balsu motina pasakė, kad, kai tik į miestą atvyksta tėvų lankyti Dalius, vis užsuka pas juos, klausinėja, kaip Goda gyvena, prašo adresu. . .

Neringai pasipriešinus Daliaus įnoriams, jis labai įniršo ir pradėjo siautėti, savavaliuoti. Vienturtis Daliukas, mamytės lepūnelis, pirmą kartą gyvenime išgirdo žodį "ne — negalima!" Jo tėvas klausydavo žmonos, o mama, negaluodama ir gydytojų patarima žiemą praleisti Floridoje, ten nevykdavo, kad tik galėtų daugiau sutaupyti pinigų Daliuko įgeidžiams patenkinti. Kaip įmanydamas, jis keikdavo lietuvaites, keršydamas už Neringos poelgį. Ir jos stengdavosi jam nesimaišyti po kojų, vengdamos su juo susitikti. Kartą, gerokai įkaušęs, jis pasakė: "I am real American boy". Nusisuko nuo jo ir studentų korporacijos draugai. Jam liko tik viena "dorybė" — studijos. Paveldėjęs iš tėvo gabumus, moksle pirmavo. Profesorių jį vadino matematikos poetu.

Ar Dalius mylėjo Godą? Ar, įsikibęs į jos sijenėlį, žavėjosi tik jos klasiškais ir sportiškais kūno linijomis? Beje, vienais metais Goda universitete buvo išrinkta "žvaigžde su penkiais A plusais", o Dalius — populiariausiu studentu. Juodu ir susipažino gabiųjų studentų "Alfa-Beta" korporacijos vakaronėje. Iš tikro Dalius mylėjo Godą. Labai mylėjo, nors kartu buvo didelis mėgėjas pamerginėti. Bet ir tas merginėjimas iš tikrųjų buvo ne jo vieno išmonė. Jei sakoma, kad ant palinkusios šakos visos ožkos šoka, tai ir Dalius, vyras iš stuoments ir liemens, nuo mergaičių negalėjo apsiginti. Jis jas vyniote vyniojo ant pirštų. Bet iš tikrųjų jis tik vieną Godą mylėjo. Reikėjo atsiprašyti... reikėjo susitaikyti, bet kaip? Kaip Daliukui išaugti į vyrą Dalių? . .

Kartą Dalius girdėjo, kai, tėvams dėl jo besiginčijant, tėvas pasakė: "Tas mūsų Dalius — tikras užsispyręs, savanaudiškas ožys. Tavo išlepintas Daliukas. . ."

Godos atstumtas, Dalius įsikando pasakymo: "Jei tu 'ne', tai ir aš 'ne'!" Ir taip jis iš to "ne" pradėjo lipdyti vaško kamuolį. Kuo daugiau įsikarščiavęs sakė "ne", tuo labiau didėjo kamuolys. . .

Ant kamuolio vašką lipdė ir mamytė. Ji žinojo, kad Dalius ir Goda išsiskyrė, bet nežinojo priežasties. Jauste nujausdama, kad Dalius tą išsiskyrimą labai jautriai išgyvena, dar labiau šildė vaško kamuolį, dar daugiau padėjo Daliui ant jo lipdyti vašką. Bet kuo toliau, tuo labiau jautė, kad greičiausiai išsiskyrė dėl Daliaus kaltės. O tėvas tai rėžte rėždavo ir sakydavo, kad Dalius kaltas. Mintyse abu buvo Godą nužiūrėję į marčias.

Kai kartą Dalius įkaušęs su savo draugais užavo, staiga kumščiu trenkė į įrėmintą nuotrauką, kur juodu su Goda buvo nu-fotografuoti šokių metu. Trenkė į tą vietą, kur jis nuotraukoje buvo, ir ją nudažė krauju. Tas kraujas prabilo į jo sąžinę.

Tą vakarą jis išdrįso prisipažinti esąs kaltas dėl išsiskyrimo su Goda, ir kuo toliau, tuo labiau vidinėje kovoje ėmė tirpti "ne" — vaško kamuolys... O, kad dabar Goda būtų pasiekiamą, gyventų kur nors netoli! .. Bet Goda gyvena nežinioj, kažkur toli, toli.. . Ir atsiprašymo, susitaikymo žodžiai stovėjo tolumoje, lyg medžio kamienas, stuobrys... Reikėjo, kad nulenktų galvą ir išmoktų atsiprašyti.

Praėjo daug rugsėjų, daug žvaigždžių nukrito, iki šaltas žodis įsikalė galvoje, įsigyveno širdyje...

*

Kolorado kalnuose siautė audros, debesyse skendo sniegynai, vėjas vijo vėją. Profesorė Neringa Lapaitis laukė žiemos atostogų, su ilgesiu laukė atvykstant tėvų. Lietuviškas Kūčias pasitiko kalnų saulė, klaidėdiškių kalėdinės puošmenos lenkė eglės šakas.

Neringa turėjo prieš metus išsinuomavimui užsakyti viešbutyje kambarius, norėdama gauti gražiausioje kalnų vietoje, prie slidinėjimo takų, viršutiniame aukšte, su kampiniais langais. Tai buvo tėvams skirta kalėdinė dovana.

Atostogos kalnuose tėvams labai patiko. Neringa kasdien sudarydavo skirtingą programą. Jie džiaugėsi, galėdami pirmą kartą matyti, kaip Neringa slidinėja. Neringa kėlėsi į kalnus, vėju švilpė, leisdamasi slidėmis žemyn. Kėlėsi ir Dalius keltuvais į aukštesnę vietą, leidosi nedrąsiai žemyn.

Neringa su tėvais apsisusto Continental viešbutyje. Dalius su lietuvių gydytojų išvyka sustojo už mylios kitos Hiltono viešbutyje. Vienoje pusėje drąsi slidininke Neringa Lapaitis, kitoje — pirmapradis slidininkas Dalius Baltinis.

Neringos tėvai užkurstė pirmosios meilės su Dalium prisiminimus, kurie iš tikro niekad nebūvo užgesę. Dalius, žinodamas, kaip Neringa labai mėgsta slidinėti, atvyko jos ieškoti. Kėlėsi keltuvai aukštyn, leidosi slidininkai žemyn. . . Šaukė Dalius: "Aš labai ilgios ir myliu tave, Neringa!" Atsakė Neringa: "Aš tave tebemyliu, Daliau!"

Lietuvių gydytojų surengtame Naujųjų Metų sutikime Dalius pasakė savo rezoliuciją: "Vesiu Godą Neringą!" O Neringos rezoliucija buvo: "Aš ištekėsiu už Daliaus!"

Kolorado kalnyne Trijų Karalių šventę šventė trys šeimos: Goda Neringa ir Dalius Baltiniai, Elzė ir Vilius Lapačiai, Irena ir Tomas Baltiniai. Pilnatis mėnuliui kalnyne klausant, skambėjo lietuviška daina: "Berneli, bernužėli, dabar tavo valia!"

(Kitame numeryje—apie Godos Neringos ir Daliaus Baltinių šeimos gyvenimą).

Į ką kreipti dėmesį, renkantis profesiją ar pašaukimą

(Tokia tema buvo pasiūlyta jaunimui praėjusių metų "Laiškų lietuviams" konkurse. Čia dedame dviejų šešiolikmečių iš Los Angeles lituanistinės mokyklos pasisakymus. Red.).

Visi kada nors turime išsirinkti profesiją ar pašaukimą. Yra įvairių profesijų ir pašaukimų. Vieni pasirenka būti daktarais, kiti inžinieriais, o dar kiti jaučia pašaukimą į kunigystę. Bet į ką reikėtų kreipti dėmesį, renkantis profesiją ar pašaukimą?

Pirmiausia reikia pasižiūrėti į savo talentus. Gal moki gražiai dainuoti? Gal visi giria tavo piešinius? Ar esi patenkintas savo rašymu? Gal moki dirbti ir sugyventi su vaikais? Gal sugebi žmones įtikinti? Visi turi kokių nors talentų, tik juos reikia atrasti, išvystyti ir pasinaudoti, renkantis profesiją.

Reikia rinktis tokią profesiją, kuri suteiktų malonumo ir pasitenkinimo. Jei nori būti mokytojas, turi mėgti vaikus ir norėti jiems padėti. Jei tau patinka užsiiminėti visokiais chemikalais — būk chemikas. Jei tave patenkina rašymas, pasirink tokią profesiją, kur reikia rašyti. Jei tau patinka keliauti, būk lėktuvo pilotas arba palydovė (stewardess). Prieš renkantis profesiją ar pašaukimą, reikia gerai pagalvoti, kas tau patinka, kas traukia. Pagalvok, kaip viena ar kita profesija tau padės prisidėti prie visuomenės padėties pagerinimo. Kiek galėsi būti žmonijai naudingas, dirbdamas vieną ar kitą darbą.

Renkantis profesiją, reikia pagalvoti ir apie materialinius dalykus — apie pinigus. Ar savo pasirinktoje profesijoje galėsi pats išsilaikyti ir išlaikyti savo šeimą? Jei ne, tai verčiau tą mėgstamą sritį pasilaikyk savo antraeiliu užsiėmimu (hobby), o pasirink kitą profesiją, kuri duos daugiau materialinės naudos.

Taip pat reikia pagalvoti, kiek laiko ta profesija užims. Jeigu nori turėti šeimą, tai bus sunku būti lėktuvo pilotu ar kuo nors, kur reikia daug keliauti ir ilgai nebūti namie. Reikia pagalvoti, kiek atostogų kasmet norėtum. Ar savo pasirinktoje profesijoje galėsi turėti tiek atostogų?

Labai svarbu gerai apgalvoti, ar toje profesijoje yra galimybių gauti darbo. Gal jau ta profesija perkrauta darbininkų. Tad, renkantis profesiją, reikia labai gerai viską apgalvoti ir apsvarstyti iš visų pusių, kad nereikėtų gailėtis, kai jau bus per vėlu ją

Gailė Radvenytė

Renkantis profesiją ar pašaukimą, reikia daugelį dalykų gerai apgalvoti. Pagalvok, kas tau mokykloje geriausiai patinka, kas labiausiai sekasi? Kuo tu domiesi, ką mėgsti? Jei tau labai gerai sekasi matematika, tai gali galvoti apie inžineriją, ruoštis kokiame darbui su kompiuteriais. O gal tu gerai rašai temas, gal tau patinka gramatika? Jei taip, tai pagalvok apie rašymą, apie redaktoriavimą, apie žurnalistiką.

Labai svarbu pažiūrėti, kaip aš praleidžiu savo laisvalaikį — kuo ypatingai domiuosi, kuo užsiimu, kas mane labiausiai domina. Jeigu aš laisvalaikiu mėgstu rašyti laiškus ir eilėraščius, jeigu vedu dienoraštį, tai gal turėčiau rinktis tokią profesiją, kur reikia rašyti.

Jeigu man patinka spręsti galvosūkius, tai reikėtų pagalvoti apie inžineriją ar kitą sritį, kur reikalinga matematika. O jeigu man įdomu skaityti pasakas ir straipsnius apie keliones, apie tolimus kraštus, tai gal pasirinkti tokią profesiją, kur reikės daug keliauti.

Jeigu man yra malonu padėti žmonėms, palengvinti jų vargus ir kančias, tai man tiktų gydytojo profesija.

Profesijų yra labai daug ir labai įvairių. Svarbu pasirinkti tokią profesiją ar tokį pašaukimą, kur galėsi rasti ir sau pasitenkinimą, ir kitiems būti naudingas.

Dalia Venckutė

Mergaitėms neapsimoka siekti profesijų?

Lina Didžbalytė

Ar mergaitėms neapsimoka siekti profesijų, nes jų vieta vis tiek bus šeimoje? Gerai pagalvojus, aš manau, kad mergaitėms mokytis ir profesijų siekti yra labai svarbu.

Jeigu nesį kvailas ir turi kiek nors proto, tai pats žinai, kad mokytis yra labai svarbu. Yra lietuviškas pasakymas: "Kas skaito, rašo — duonos neprაšo". Jeigu tik galimybės ir aplinkybės leidžia, tai visiems reikia mokslo siekti.

Studijavęs ir baigęs universitetą, žmogus dažniausiai randa darbą. O geras darbas yra reikalingas visiems: ir moterims, ir vyrams. Dažnai išsimokslinęs žmogus daugiau pinigų gali uždirbti.

Jeigu išsimokslinus moteris sukurs šeimą, tai ji galės daug gero padaryti savo vaikams. Ji mokės ir stengsis savo vaikus taip pat išmokyti nuo mažens. Ji supras, kad mokslas yra svarbus. Ji savo vaikams bus geras pavyzdys.

Yra gera moteriai turėti profesiją ir tuo atveju, jeigu šeimoje nelaimė įvyktų. Didelė nelaimė būtų, jeigu jos vyras numirtų arba jei juodu išsiskirtų. Turėdama profesiją, moteris galėtų toliau dirbti ir pragyventi. Taip pat kai vaikai užauga, moteris gali dirbti savo profesijoje, nes tada ji turi daug laiko. Moteris, turėdama profesiją, jaučiasi gerai ir jaučiasi naudinga. Darbas nekenkia, jis tik gerina jos sveikatą. Smagu yra dirbti mėgstamą darbą.

Tėvams, kurių mergaitės išsimokslina, yra džiaugsmas, kad užaugino protingą vaiką. Jie galvoja, kad gal jų dukros gyvenimas bus lengvesnis ir linksmesnis.

Paruošė GEDIMINAS VAKARIS

LIETUVOS ŽEMĖS ŪKIO AKADEMIJA

Pernai spalio 15 d. sukako 60 metų, kai buvo įkurta Lietuvos žemės ūkio akademija. Ji įsikūrė 1924 m. Noreikiškėse, pertvarkius Dotnuvos žemės ūkio technikumą. Pirmuosius metus pradėjo su agronomijos ir miškininkystės skyriais, kurie buvo atkelti iš Kauno universiteto Matematikos ir gamtos fakulteto. 1930-1948 m. dar veikė namų ūkio skyrius. Studijuoti akademijoje kasmet buvo priimama nuo 36 iki 82 studentų. Iki 1941 m. akademiją baigė 500 žmonių. 1943 m. vokiečiai akademiją uždarė, o 1944 m. ją susprogdino. 1944 m. pabaigoje akademija vėl buvo atidaryta su agronomijos ir namų ūkio fakultetais. Šiomet akademijoje studijuoja 7619 studentų. Agronomijos fakultete priimta 125, ekonomikos — 175, mechanizacijos — 250, miškų ūkio — 50, elektrifikacijos — 100, hidromelioracijos — 150 studentų. ("Jaunimo gretos")

VILNIAUS VALSTYBINIS V. KAPSUKO UNIVERSITETAS

"Laikas ir įvykiai" žurnale rašoma apie universiteto atliekamą didelį darbą, ruošiant visuomenininkus. Rašoma, kad visuomeninių profesijų fakultete, kuriam šiomet sukako dešimtmetis, studentai įsigyja įvairias visuomenininko profesijas. Pirmaisiais

Visi žmonės turėtų būti išsilavinę ir išsimokslinę. Užaugę ir išsimokslinę mergaitės savo sukurtoje šeimoje turi daug įtakos savo šeimai ir savo vaikų gyvenime. Mokslas tai įtakai nepakenks, o tik padės.

fakulteto gyvenimo metais veikė sporto, meno, oratorinio meno, turizmo ir kraštotyros skyriai, kuriuose buvo 393 studentai. Vėliau buvo įsteigti gamtos apsaugos, foto korespondentų, universiteto istorijos, vertėjų - konsultantų, komjaunimo organizatorių, buities kultūros bei ateistinės propagandos skyriai. Šiomet visuomeninių profesijų fakultete yra 11 skyrių, kuriuose 1200 studentų. Per dešimtmetį išleista 2752 absolventai. Absolventams, greta universiteto baigimo diplomo, buvo įteiktas pažymėjimas apie įsigytą visuomeninę profesiją. Prie fakulteto veikia 6 klubai: "Akiratis", "Juventus", "Kultūra", "Terra pura", "Turizmas", "Romuva".

Šimtai buvusių universiteto studentų šiandien dirba įvairiose ūkio srityse. Jie leidžia sienlaikraščius, vadovauja sportui, turizmui, meno saviveiklai, kraštotyrai. Kraštotyrininkai per savo veiklos dešimtmetį surinko ir perdavė universitetui bei Mokslų akademijos institutams 550 atsiminimų istorine tematika, 14 tūkstančių vienetų tautosakos, 1700 vietovardžių, 3800 žodžių, 4 tūkstančius puslapių etnografinės medžiagos, 2300 eksponatų, 2500 įvairių piešinių, apie tūkstantį senų dokumentų.

LIETUVOS KAIMO SUNKUMAI

"Laikas ir įvykiai" žurnale, Lietuvos staitybos ir architektūros mokslinio tyrimo instituto skyriaus vedėja Regina Levandauskienė rašo, kad viena iš kaimo sunkenybių yra — jaunimo migracija į miestą. Tai neišvengiamas keitimasis. Jaunimas lieka ten, kur gyvenimo sąlygos priartėja prie miestų. Šiandien Lietuvos kaime gyvena apie 36 procentai jos gyventojų. Šis trečdalis kai kuriose srityse turi blogas gyvenimo sąlygas. Tik 13 procentų kaimo vaikų gali lankyti vaikų lopšelius-darželius. Daug kaimiečių priversti mokytis antroje pamainoje. Daugiau kaip trečdaliui kaimiečių blogai sutvarkyta prekyba. Valgyklose jie turi tiksliai 16 vietų tūkstančiui gyventojų. Pavyzdžiu ji duoda Josvainių kolūki, kuris įsikūręs ant Šušvės krantų. Per pastaruosius metus čia pastatyti modernūs kultūros namai su 400

vietų koncertų sale ir mechanizuota scena, posėdžių sale, biblioteka-skaitykla ir daug patalpų, skirtų įvairiems susirinkimams, 155 vietų vaikų lopšelis-darželis. Šis kolūkis sudarytas iš keturių anksčiau buvusių ūkių. Jame yra trys gyvenvietės, bet visi labiau nori gyventi centrinėje — Josvainiuose. Šioje gyvenvietėje ir parduotuvių daugiau, ir medicinos pagalba, ir vaikų lopšelis-darželis. Josvainiuose kasmet pastatoma po 20 namų. Geros gyvenimo ir darbo sąlygos sulaiko jaunimą.

Ateityje bėgimas į miestą šiek tiek sulėtės, bet gyventojų skaičius kaime mažės. Kaimo žmonės susitelks į apie 17 tūkstančių gyvenviečių. Gyvenvietės liks nedidelės. Ateityje kiekvienam kaimo gyventojui teks apie 28-29 kvadratinus metrus bendro gyvenamojo ploto. Dabar kiekvienas kaimo gyventojas turi apie 19 kvadratinų metrų bendro ploto, tačiau apie 40 procentų yra be patogumų. Miesto gyventojas turi apie 14 kvadratinų metrų gyvenamo ploto.

IPRASTINĖ RUDENS MUGĖ

Šiauliuose įvyko įprastinė rudens mugė, liaudies meno šventė. Liaudies meistrai ne tik rodė, ką turėjo padarę, ne tik viską pardavinėjo, bet ir čia pat drožinėjo, audė, mezgė, kalė, tapė. Į šventę atvažiavo nuolatiniai mugių dalyviai Onė ir Jonis, linksmieji muzikantai. Mugėje buvo virtinės didelių ir mažų riestainių, pyragų, blynų, šašlykų, puodų ir puodelių, daržininkų, sodininkų, medžiotojų laimikių. Veikė gėlių paroda. Šventėje dalyvavo Lietuvos žiniuoninių žiniuonė — biologijos mokslų daktarė E. Šimkūnienė. Nė vienas iš mugės be lauktuvių negrižo namo. ("Laikas ir įvykiai")

LIETUVIŲ POEZIJA ANGLIŠKAI

Dalia Vabalienė "Pergalėje" rašo apie "Gintaro krašto poeziją", kuri išspausdinta anglų kalba. Knygą parengė Lietuvos rašytojų sąjunga, o apipavidalino dailininkas V. Valius. Tai pirmas toks stambus poezijos veikalas angliškai. Į jį sudėta per 200 eilėraščių ir poemų ištraukų. Į antologiją įtraukta 55 poetų kūriniai, iliustruojantys įvairiausias lietuvių poezijos kryptis, žanrus

bei stilius. Skaitytojas supažindinamas su lietuvių poezija nuo 18 amžiaus iki dabartinių laikų. Knyga suskirstyta į keturias dalis: pirmoje — 18-20 a. poezija, baigiant Maironiu. Antroje — iki tarybinio laikotarpio. Trečioje ir ketvirtoje dalyje — tarybinė poezija. Įvadinį žodį parašė E. Mieželaitis. Jis pakiliai ir vaizdingai pasakoja skaitytojui apie Lietuvą — poezijos šalį.

Eilėraščius į anglų kalbą vertė keturi vertėjai: Piteris Tempestras, Dorianas Rotenbergas, S. Rojus ir Lioginas Pažūsis. Atrodo, kad vertėjams pritrūko žinių apie Lietuvos kraštą, jos kultūrą ir papročius. Apie tai byloja vertime pasitaikančios klaidos. Dėl jų skaitytojas gali susidaryti vaizdą, kad senajame Lietuvos kaime lietuvaiteš kasas dabindavo geltonomis rūtomis. Lietuviai gerdavo vyną. Netikėtą svečių būtinai vaišindavo karštu maistu. Prie Nevėžio galima buvo sutikti kalnų mešką. Šių klaidų buvo galima išvengti, jei tekstą būtų peržiūrėjęs lietuvių ir anglų kalbą mokantis redaktorius.

Apskritai nuveiktas didelis darbas. Daugelis vertimų leidžia pasidžiaugti, kad vertėjams užteko įkvėpimo ir meistriškumo lietuviškų eilių grožį perteikti anglų kalba.

NESKLANDUMAI, SUPERKANT CUKRINIUS RUNKELIUS

"Tiesa" rašo, kad suprantamas žemdirbių reikalas išauginti derlių, o pramonės — jį priimti ir perdirbti. Bet negi ūkio žmonėms nerūpi, kokie cukriniai runkeliai vežami pardavimui? Toks klausimas kyla, kai vieni ūkiai fabrikui veža žemes, o kiti vietoje cukrinių runkelių siūlo žalią masę. Kuršėnų tarybinio ūkio šeši vairuotojai į ūkį grįžo atgal su runkeliais, nes žemėtumo procentas svyravo nuo 34 iki 50 procentų. Šiaulių rajono kolūkis "Už taiką" atvežė 5-8 procento žolėtumo runkelius. Negaili derlingo dirvų sluoksnio runkelių priėmėjams ir Radviliškio rajono "Artojo" kolūkio žemdirbiai, neretai atveždami 28-30 procentų žemėtumo runkelius. Apskaičiuojama, kad respublikos žemdirbiai kasmet cukraus įmonėms atveža apie 100 tūkstančių tonų der-

lingos žemės. Neišpasakytas "dosnumas"! Su cukriniais runkeliais patekusios žemės į mašinas sutrikdo cukraus gamybą.

Bemaž visi vairuotojai iš ūkių vežė nesvertus runkelius. Paklausus, kodėl ūkyje runkelių nesvėrė, atsako, kam sverti jeigu supirkimo punkte yra svarstyklės, Svėrimas ūkyje — tik bereikalingas darbas. Dažnai tarp ūkių ir supirkimo punktų kyla ginčai dėl runkelių svorio.

VILNIUJE ATIDARYTA PIRMOJI PICERIJA

Vilniuje, Lenino prospekte, atidaryta nauja visuomeninio maitinimo įmonė — picerija "Vidudienis". Lankytojai čia vaišina mi daug kam neįprastu valgiu — picomis. Lietuvoje iki šiol picerijų nebuvo ir paragauti picos galima buvo tik Maskvoje, Tbilisyje ir dar kai kuriuose miestuose.

Daugumai lietuvių valgyti picą yra neįprasta, lietuvių miltiniai kepiniai niekuomet nebuvo užpilami pomidorų padažu ir barstomi tarkuotu sūriu. Pravartu žinoti, kad pica skani tik karšta. Tai patiekalas, kurį reikia valgyti greitai, nes atšals.

Pasimokyti, kaip pagaminti itališką valgį, į Maskvą buvo nuvažiavę Lietuvos kulinariai: D. Pitrenaitė, L. Viršeliienė, Vilniaus valgyklų tresto visuomeninio maitinimo skyriaus viršininko pavaduotoja D. Sadauskienė.

Vilniečiai prisimena, kad dar prieš mėnesį kitą picerijos vietoje buvo valgykla "Vidudienis". Į ją žmonės nenoriai eidavo, nes netoliese esanti valgykla "Vilija" atrodė patrauklesnė. Šiandien po atnaujinimo darbų "Vidudienis" tapo beveik kavinės lygio visuomeninio maitinimo įmone. Picerijoje jauku, šviesu ir švaru. Marmuru išklotas baras, jaukūs baldai.

Trakai garsėja kibiniais, Palangoje daug kepama čeburėkų, Vilniuje prekiaujama picomis. Visi šie valgiai gaminami iš tų pačių medžiagų, bet visų skirtingas skonis.

("Tiesa")

VIENAS GERIA, TIK NE VIENAM PO TO GALVĄ SKAUDA

Dažnokai parduotuvėse nėra sulčių, limonado, mineralinio vandens. Alaus ir kitų

svaiginamų gėrimų—nors vežimu vežk. Tai ką tada turi gerti vaikai ir paaugliai?

Svaiginamieji gėrimai pardavinėjami nuo 11 val. ryto iki 5 val. po pietų. Tokiu laiku dori žmonės dirba, bet tik "pjojakai" sukinėjasi apie svaiginamųjų gėrimų parduotuves. Alaus kioskai yra paversti girtavimo vietomis. Žmonės, kurie gyvena netoli alaus kioskų, laiko save nelaimingais. Jie turi pastoviai klausytis girtų kalbų ir keiksmoždzių, negali pailsėti. Su alkoholiu susiję daugelis nelaimių. Šį žodį išgirdusios motinos susigūžta, vaikai krūpteli. Daugelis šeimų irsta todėl, kad vienas iš sutuoktinių girtauja. Nuo alkoholio kenčia šeimos. Vaikų namuose, mokyklose-internatuose gyvena vaikai, kuriems tėvus atėmė alkoholis.

("Tiesa")

SVEČIUOSE PAS POETĖS TĖVIŠKĖNUS

Salomėjos Nėries 80-jų gimimo metinių išvakarėse Lietuvos rašytojų sąjungos klube įvyko susitikimas su poetės tėviškėnais. Pokalbio metu buvo nuspręsta, kad vertėtų atstatyti Bačinskų namą, kuriame gimė ir augo poetė, o taip pat įkurti Salomėjos Nėries muziejų. Savo eiles, skirtas lakštingalai, skaitė ir kalbėjo rašytojai A. Baltakis, P. Bražėnas, A. Karosaitė, P. Keidošius, E. Matuzevičius ir V. Šulcaitė. ("Literatūra ir menas")

GAISRAI LIETUVOS ŪKIUOSE

Lietuvoje jau seniai baigėsi didysis darbymetis. Į aruodus ir daržines suvežtas geras šių metų derlius. Žiemai paruošta daug kokybiškų pašarų. Didelį nerimą kelia tai, kad kai kuriuose ūkiuose kyla gaisrai, kurių metu šios gėrybės sunaikinamos. Padaroma didelė materialinė žala. Nuo šių metų pradžios Lietuvoje kilo 873 gaisrai, kurie padarė daug nuostolių. Šiemet gaisrų padidėjo septyniais procentais, o žala ūkiams du kartus. Gaisrų ypač padaugėjo Akmenės, Anykščių, Ignalinos, Kaišiadorių, Kupiškio, Rokiškio, Skuodo ir Širvintų rajonuose.

"Tiesa" rašo, kad rudenį pranešimų apie gaisrus kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose buvo gaunama beveik kasdien. Dažniausiai dega pastatai, kuriuose laikomi žiemai pa-

ruošti pašarai. Pastaruoju laiku liepsna sunaikino Kėdanių rajono "Rytų aušros" ir Jurbarko rajono Vytėnų kolūkio daržines. Sudegė stirtos šiaudų Molėtų, Pakrojo, Ukmergės kolūkiuose. Ugnyje žuvo 617 tonų pašarų ir 20 tonų grūdų. Daugiausia gaisrų kyla ten, kur neatsargiai elgiamasi su ugnimi. Ketvirtadalis jų išliepsnojo nuo ne vietoje numestos cigaretės nuorūkos arba degtuko. Didžiausią pasipiktinimą kelia dar labai dažnai pasitaikantys tyčiniai padėgimai. Varėnos rajono liaudies teismas metams ir šešioms mėnesiams nuteisė kalėti Perlojos bandymų ūkio darbininką V. Galumauską. Būdamas neblavus, jis padegė šiaudų stirtas. Kitas pavyzdys iš Šilutės rajono. Pagėgių tarybinio ūkio sargas J. Maslauskas tyčia padegė daržinę. Vien šiemet gaisrų kaltininkams iškelta 33 baudžiamosios bylos. Neišvengia bausmės ir pareigūnai, dėl kurių apsileidimo kyla gaisrai.

MUZIKOS RUDUO

Spalio mėnesį Druskininkuose Lietuvos liaudies dainų melodijos sukvieta kurorto gyventojus ir svečius prie M.K. Čiurlionio paminklo. Druskininkuose iškilmingai buvo pradėtas lietuvių muzikos festivalis — "Muzikos ruduo". Šventę pradėjo Lietuvos kompozitorių sąjungos valdybos pirmininkas V. Laurušas. Aidint plojimams, Lietuvos liaudies artistui, kompozitoriui J. Tuzeliūnui buvo įteikta šių metų "Kultūros barų" žurnalo premija, kuria jis apdovanotas už simfoniją "Lygumų giesmės". Iš M.K. Čiurlionio namelio — memorialinio muziejaus pasklido muzikos garsai. B. Dvariono, J. Gruodžio, J. Karnavičiaus, A. Vainiūno ir kitų kompozitorių kūriniai grojo Lietuvos žymiausi atlikėjai. Vakare dideli muzikos koncertai įvyko "Dainavos" ir "Vilniaus" sanatorijose. ("Tiesa")

RELIGINĖS APRAIŠKOS NERVINA SOVIETUS

Sovietų dienraščio "Pravda" žiniomis, Kremlius yra susirūpinęs jaunimu, kuris vis daugiau krypta religijos pusėn. Pataria mokykloms ir jaunimo organizacijoms sustiprinti ateistinę propagandą. Oficialaus komunistų partijos laikraščio "Pravda" pir-

mojo puslapio vedamasis pareiškė, kad dar didelė gyventojų dalis laikosi religinių įsitikinimų.

"Yra būtina sustiprinti propagandą prieš tikėjimą ir daugiau kreipti dėmesio į ateistinių auklėjimą... Partijai ypač rūpi jauni žmonės, kad jie turėtų stiprius ateistinius įsitikinimus"— pareiškė "Pravda". Vedamasis kaltina "imperialistinius vakarus", kad jie vartoja religiją kovai su komunizmu.

Tikėjimas labiausiai pasireiškia Lietuvoje ir Ljove, Abi šios sritys turi galias istorines šaknis su katalikiška Lenkija ir musulmonų Turkija, kuri ribojasi su Iranu ir Afganistanu. "Pravda" taip pat paminėjo senus rusų pravoslavų tikėjimo centrus — Vladimiro ir Riazanės miestus.

Pravoslavų Bažnyčia buvo užgniaužta pačioje revoliucijos pradžioje, tačiau II pasaulinio karo metu patriotiniais sumetimais šiek tiek atsigavo ir Stalino laikais turėjo kiek daugiau lengvatų.

MINIMOS KOMPOZITORIAUS JURGIO KARNAVIČIAUS GIMIMO 100-tosios METINĖS

Jurgio Karnavičiaus gyvenimas prabėgo keliuose miestuose. Gimė Kaune. Pradinį ir vidurinį mokslą baigė Vilniuje. Gyvendamas Vilniuje, pradėjo domėtis muzika. Grojo orkestre, skambino fortepijonu ir smuikavo. Vykdydamas tėvų valią, 1903 m. išvyko į Peterburgą studijuoti teisės. Po penkerių metų ją baigė. Skatinamas draugų ir jausdamas pašaukimą muzikai, įstojo į Peterburgo konservatoriją. Studijavo dainavimą ir kompoziciją. Studijų metais J. Karnavičius sukūrė kelis kamerinės muzikos kūrinius ir vieną simfoniją. 1907 m. sukūrė Variacijas smuikui ir fortepijonui lietuvių dainos "Siuntė mane motinėle" tema. Po studijų Karnavičius buvo pakviestas į tą pačią konservatoriją dėstyti teorines disciplinas. 1919 m. jam buvo suteiktas profesoriaus vardas.

1927 m. J. Karnavičius sugrįžo į Lietuvą. Įsikūrė labai kukliai Kaune. Valstybės operos ir baleto teatro orkestre griežė savo pamėgtu instrumentu — altu. Kauno konservatorijoje dėstė harmoniją ir simfoninę

instrumentaciją. 1938 m. pakeltas konservatorijos profesorium ir tais pačiais metais priimtas nariu į Paryžiaus kompozitorių draugiją.

Per 15 gyvenimo metų Kaune sukūrė baletus: "Gražuolė", "Baroko", "Apsišaukėlis", "Jaunimas žaidžia". Didžiausio pasisekimo sulaukė jo opera "Gražina", sukurta pagal A. Mickevičiaus to paties pavadinimo poemą. Šios operos premjera įvyko Kauno valstybės teatre 1933 m. vasario 16 dieną. "Gražinos" operos overtiūra prasideda liaudies dainos "Siuntė mane motinėle" melodija. Ši daina kompozitoriui J. Karnavičiui buvo giliai įstrigusi į muzikinę atmintį nuo jaunystės dienų. Gražiausios operos vietos — jaunojo bajoro daina "Tankumyne skardį ragas" ir moterų choras "Į dangų žvaigždės renkas". "Gražinoj" panaudota net 40 lietuviškų dainų melodijų.

Po ketverių metų — 1937 m. vasario 16 d. įvyko antrosios operos premjera "Radvila Perkūnas". Operos libretą parašė Balys Sruoga. Ši opera turėjo kuklesnę pasisekimą, nors muzikos autorius čia įdomiau ir spontaniškiau pasireiškė.

Operoms muzikinę medžiagą kompozitorius rinkosi labai rūpestingai. Daug tinkamų lietuvių liaudies melodijų jis rado A. Sabaliausko rinkinyje "Lietuvių dainų ir giesmių gaidos", išleistame 1916 m. Helsinkyje.

1941 m. gruodžio 22 d. kompozitorius mirė, sulaukęs 57 m. amžiaus. Jo paliktais kūriniais rūpinasi sūnus — pianistas, profesorius J. Karnavičius.

■ JAV katalikų vyskupų konferencijos dalyviai turėjo pasikalbėjimus su lenkų tautinės Bažnyčios, atskilusios nuo katalikų 1897 m., atstovais. Iš abiejų pusių dalyvavo vyskupai. Po pasitarimų paskelbta, kad pasikalbėjimai buvo naudingi ir viltingi. Jie bus tęsiami 1985 m. gegužės 7 d. Niujorke. Svarbiausi klausimai — aiškintis Eucharistinio pamaldumo ir atgailos sąvokas jų Bažnyčiose, ieškant vieningumo.

■ JAV katalikų ir presbiterionų mokslininkai ateinantį pavasarį paskelbs bendrą pareiškimą Bažnyčios, valstybės ir visuomenės klausimais. Taip susitarta abiejų pusių pasitarimuose, įvykusiųose Charlestone spalio mėnesį.

Skyrių tvarko JUOZAS VAIŠNYS, S.J.
Patarėjas—PROF. PETRAS JONIKAS

KALBOS TAISYMAI

l y g y j e — nevertotina būdai, kokybei reikšti: *Paskaita buvo labai aukštame lygyje* (= aukšto lygio). Mokiniams reikia dėstyti jų lygyje (= derintis prie jų pajėgumo).

l y g s v a r a — pusiausvyra: Einant tuo siauru liepteliu, buvo labai sunku išlaikyti lygsvarą (=pusiausvyrą). *Jis neišlaikė lygsvaros* (=pusiausvyros) ir pargriuvo. Po tėvo mirties jis ilgai neatgavo dvasinės lygsvaros (=pusiausvyros).

l y g t a i — nevert, vertinys: *Man atrodo, kad tavo lyg tai* (=lyg ir) būčiau kur nors sutikęs.

l i n k — geriau vartoti polinksniu: *Jie nuėjo link miško* (= miško link).

k a s l i n k nevert. vertinys, jį galima pakeisti kilmininku arba prielinksniu dėl su kilmininku: *Kas link* (=Dėl) *jo sugebėjimų tai neturiu jokių abejonių. Kas link pinigų* (= o pinigų) *tai jis turi pakankamai.*

l i t e r a t ū r i n i a i priev. — *l i t e r a t ū r i š k a i*: *Tas jo veikalas literatūriškai buvo labai stiprus.*

l i ū d y m a s, l i ū d i n i n k a s, l i ū d y t i — *liudijimas, liudininkas, liudyti.*

m a d o j e nevert. vertinys — *mada, madinga*: *Dabar jau visai ne madoje* (= ne mada, ne madinga) *trumpi sijonai.*

m a r i n a v o t i — *marinuoti*: *Man labai patinka marinavoti* (= *marinuoti*) *grybai. Mama šiandien grybus marinuoja* (= *marinuoja*)

m a s i n i a i priev. *masiškai*: *Jau pradėjo tas prekes masiniai* (=masiškai) *gamtinti.*

m a t o m a i — nevert. reikšme "matyt": *Jis, matomai* (= *matyt*), *susirgęs. Aš, matomai* (= *matyt*), *tavęs nesuprantu. Žinoma, žodį matomai galima vartoti, pavyzdžiui, tokia prasme: Padėk raktus matomai, kad parėjęs juos lengvai rasčiau.*

m a ž i a u arba *d a u g i a u* — nevert. prielinksniu tiesiog šalia kilmininko ar galininko; reikia sakyti *mažiau* arba *daugiau* kaip: *Jis uždirba per dieną mažiau penkiolikos dolerių* (= *mažiau kaip penkiolika dolerių*). *Ten buvo susirinkę daugiau šimto žmonių* (=daugiau kaip šimtas žmonių). *Manau ten pabūti ne mažiau dviejų mėnesių* (=ne mažiau kaip du mėnesius). *Ligoninėje turėsi gulėti ne mažiau mėnesį* (= *ne mažiau kaip mėnesį*).

m ė g i a m a s — *mėgstamas*. Forma *mėgiamas* yra esamojo laiko neveikiamosios rūšies dalyvis. Į bendrinę kalbą tas dalyvis turbūt yra atklydęs iš tų lietuvių tarmių, kuriose veiksmazodžio *mėgti* esamasis laikas taip asmenuojamas: *aš mėgiu, tu mėgi, jis mėgia*. Tačiau bendrinei kalbai toks asmenavimas nėra priimtinas. Mes sakome: *aš mėgstu, tu mėgsti, jis mėgsta*. Esamojo laiko neveikiamosios rūšies dalyviai padaromi iš esamojo laiko trečiojo asmens, pridėjus galūnę *-mas, -ma*: *mėgsta+mas — mėgstamas, mėgsta+ma—mėgstama*. Aišku, kad, pridėjus šią galūnę prie tarmiškos formos *mėgia*, gauname *mėgiamas, mėgiama*. Užtat taisytni, pavyzdžiui, tokie sakiniai: *Jis visų labai mėgiamas* (= *mėgstamas*) *.Sportas yra jo mėgiamiausias* (=mėgstamiausias) *užsiėmimas.*

Kai kas gal pasakys, kad nėra reikalo baidytis ir tarmybių. Dėl ko jų negalima įvesti į bendrinę kalbą? Juk bendrinėje kalboje mes turime nemaža ir iš įvairių tarmių paimtų žodžių. Jie mūsų kalbą tik praturtina. Pvz., šalia plačiau vartojamo žodžio *kiškis* mes turime ir kitą jo sinonimą *zuikis*. Jie abu yra vartotini. Tad dėl ko šalia *mėgstamas* negalėtume vartoti ir *mėgiamas*? Į tai reikia atsakyti, kad atskirus žodžius mes ga-

lime imti iš tarmių, bet morfologinės tarmybės bendrinei kalbai nėra nei reikalingos, nei priimtinos. Mūsų bendrinė kalba turi pastovią formų darybos sistemą, jos ir turime laikytis. Visokių rūšių tarmybės gali būti toleruojamos tik grožinės literatūros kalboje.

m e i l ė j e p r i s i p a ž i n t i nevert. vertinys — *prisipažinti meilę; prisipažinti, kad myli.*

m ė s a — nevert. su priesagos *-iena* žodžiais, kurie patys pasako mėsos rūšį: *Nu-sipirkau kelis kilogramus jautienos mėsos (= jautienos). Sakoma, kad kiaulieną mėsa (= kiauliena) nesveika valgyti.*

m e t a i ir *m e t a s* Metas, vartojamas vienaskaitoje, reiškia *laika: Jau metas (laikas) keltis. Jau metas (laikas) baigti pamoką. Metai*, vartojami tik daugiskaitoje, reiškia dvylikos mėnesių laikotarpį. Žodis *metai*, kaip ir kiti daugiskaitiniai daiktavardžiai, pvz.: *durys, žirklės, marškiniai, kelnės* ir kt., vartojamas tik su dauginiais skaitvardžiais. Daugelis ši žodį klaidingai vartoja su paprastais kiekiniais skaitvardžiais: *Atvažiuau prieš du (= dvejus) metus. Po trijų (= trejų) metų vėl išvažiuosiu. Jis čia gyveno keturis (=ketverius) metus. Septyniems (=Septyneriems) metams praėjus, viskas kitaip atrodo.*

m y l ė t i negalima tapatinti su *mėgti*. *Mylėti* reiškia jausti meilę, o *mėgti* — jausti pasitenkinimą kuo arba patikti. *Mylėti* galima Dievą, tėvynę, žmones, o *mėgti* sportą, kiną, meškeriojimą, vyną, grybus ir pan., t.y. objektus, kurie patinka, bet kuriems nereiškiamas meilės jausmas. Tad būtų netikslu sakyti *aš myliu kumpį*; reikėtų sakyti *aš mėgstu kumpį* arba *man patinka kumpis*.

m i n t i n a i — *atmintiniai*. Pirmiau visuomet mūsų tėvai sakydavo: *Vaikas jau atmintinai poteries išmoko. Gaidys užsimerkęs gieda, nes atmintinai moka*. Tačiau vėliau kai kurie mokytojai, kažkokio "filosofavimo" paveikti, pradėjo mokiniams aiškinti, jog esą negera sakyti *atmintiniai*, reikią sakyti *mintiniai*. Tai buvo tikras nesuipratimas. *Atmintiniai* reiškia iš *atminties*,

pvz., Mokiniam buvo užduota eilėraščių atmintinai išmokti. Kalbėtojas atmintinai prakalbą išdrožė. Žodis mintinai visai ką kita reiškia, pvz.: Viščiuką mintinai numynė. Jis tą mįslę mintinai atminė. Taigi mintiniai yra kilę iš veiksmažodžių minti (numinti) arba minti (atminti, atspėti).

m o d e r n i š k a s — *modernus: Jie pasistatė labai moderniškus (=modernius) namus. Ji labai moderniškai (= moderniai) apsirengusi.*

m o d e r n i z u o t i — *moderninti, mokinti, mokina, mokino*. Tai yra tarmybės. Bendrinėje kalboje reikia sakyti *mokyti, moko, mokė*. Pvz.: *Mokytojas mokina (=moko) tautinius šokius. Šie mokiniai labai gerai mokinasi (=mokosi)*. Veiksmažodis *mokyti* (taip pat *mokytis*) vartojamas su kilmininku arba galininku: *Mokykloje mokomasi kalbų, literatūros, istorijos, matematikos. Pernai aš mokiau istoriją ir geografiją.*

m o k s l i n i a i priev. — *moksliskai: Šis savo teigimą turėtum moksliniai (= moksliskai) pagrįsti.*

m u š t a r d a — *garstyčios,*

m u t e r k ė — *veržlė*

m u z ė j u s — *muziejus,*

n a b a š n i n k a s — *numirėlis, velionis.*

■ Austrijoje yra įsikūręs vadinamasis Gimusiųjų sąjūdis už dar negimusių teises. Ta sąjunga 1984 m. spalio 24 d. įteikė parlamentui peticiją su 200.000 parašų. Peticija ragina politinius veikėjus ginti žmogaus gyvybę, net ir dar negimusią. Spalio 26 d. Australijoje buvo gyvybės apsaugai skirta diena, pavadinta Ateities diena.

■ Romoje 1985 m. įvyks pasaulio katalikų jaunimo suvažiavimas. Jis šaukiamas kovo mėnesį. Suvažiavimo tema: "Kristus — mūsų taika". Suvažiavimo metu bus svarstomi katalikiškojo jaunimo uždaviniai dabarties pasaulyje.

■ Rhode Island valstijoje nauju generaliniu prokuroru išrinkta Arlene Violet, buvusi Mercy vienuolijos seselė.

■ Popiežiškoji komisija, autentiškai aiškinanti bažnytinį teisiną, išaiškino, kad, dalyvaujant vienoje ir paskui kitose šv. Mišiose, galima abudu kartus priimti šv. Komuniją, tačiau ne daugiau kaip du kartus tą pačią dieną. Trečiu kartu dalyvaujant mišiose tą pat dieną, tektų nuo Komunijos susilaikyti.

Atgarsiai

ŽMOGAUS IR ARTIMO MEILĖS ŠVENTĖ?

Daugelis žmonių pastebi, kad mūsų civilizacija pakrypo žmogaus destruktvyvine linkme. Kai per du tūkstančius metų liko neįgyvendintas artimo meilės įsakymas, kurį taip aiškiai pabrėžė Kristus, tai neišvengiamai artinasi nukriūkščionėjimo era: neapykanta, žmogaus suniekinimas, nusivylimas idealais ir dvasinėmis vertybėmis. Destruktyvi neapykantos aistra giliai įsitvirtino žmogaus prigimtyje, ir ją sutramdyti kaskart darosi sunkiau, nes religinis jausmas silpnėja, o moralė, pamėgusi hedonizmą ir utilitarizmą, tapo spekuliacija.

Jau XVII amžiuje žymus anglų filosofas Tomas Hobbes yra pastebėjęs, kad žmogus savo prigimtimi yra egoistas, sukūręs savanaudišką interesų sistemą. Žinomas jo posakis — “Homo homini lupus” (žmogus žmogui — vilkas). Ta egoistine interesų sistema žmogus gyvena nuo savo kultūrinio lopšio laikų iki šiai dienai, visai negalvodamas tos sistemos keisti. Sistema, pripažinta natūraline, atitinkanti žmogaus nuodėmingą prigimtį, galėjo būti pakenčiama tol, kol žmogus savo civilizacija nebuvo pralenkęs gamtos. Bet dabar, kai žmogus savo civilizacija gamtą pavergė, pasaulis neišvengiamai atsidūrė krizėje.

Žmogus tam tikra prasme yra pašauktas nugaltėti gamtą ir save patį, kiek jis yra gamtoje, kad galėtų sukurti naują pasaulį ir naują žmogų — laisvą dvasinę būtybę, panašią į Dievą. Jei žmogus nenugalės savo gamtinės (nuodėmingos) prigimties, laikydamasis natūralizmo, tai jis aukščiau gamtos negalės pakilti. Tada jis, kaip tas viščiukas, negalėdamas perplėsti kevalo, yra pasmerktas užtrokšti savo kevale. Tokioje padėtyje atsidūrė šių laikų žmonija.

Civilizacija, sukurta žmogaus smegenų ir raumenų pastangomis, pareikalavo didelių dvasinių ir fizinių kančių, bet dabar, kada gamta įveikta ir įkinkyta į darbą, žmogaus kančia darosi beprasmė. Užtuot mažėjusi, ji auga ir didėja iki savizudybės. Tokia situacija negali būti sveiko proto toleruojama.

Jeigu žmonija nepasinaudos savo išmintimi ir Kristaus meilės mokslu, tai visi žūsime kančiose su visa savo civilizacija. Ką sakau, tai nėra pranašystė, tai logiška išvada iš susidariusios realybės. Iki šiol žmonija gyveno, kad ir sunkiai, gamtos ir Dievo globojama (jo įsakymų veikiama), o dabar žmogus savo žvėriška prigimtimi mėgina atsistoti ant savo kojų, pasiremdamas neapykanta, pavydu ir egoizmu.

Nugalėti savo žvėrišką prigimtį žmogus gali tik mylėdamas žmogų, savo artimą ir net savo priešą. Tai žmogaus kelias į dievus. Norėdami išgelbėti save ir pasaulį, turime grįžti prie Kristaus.

Pažinę Kristaus mokslą, neturėtume nustoti vilties įkurti Dievo karalystę žemėje. Kad ir nepasisekė per 2000 metų krikščionijai įgyvendinti meilės įsakymo, tačiau per tą laiką ji turi sukaupusi be galo daug vertingos medžiagos ir patyrimo, iš kurio galime pasimokyti ir juo pasinaudoti. Čia jokių būdu nekaltiname Bažnyčios bloga valia, greičiau čia kalta žmogaus prigimtis, neleidžianti pamatyti savo sprendimo pasekmių. Krikščionija, išskyrus pirmuosius tris šimtmečius, nepraktikavo artimo meilės įsakymo, ji pasitenkino tik karitatyvine šalpa. Bet artimo meilė yra daugiau negu tik karitatyvine šalpa. Nebus tos pačios vertės darbas, jeigu aš nusiųsiu vargšams pinigų, maisto ar drabužių, ir jeigu aš stengsiuosi vargšą pažinti, suprasti jo problemą, jeigu jį pasikviesiu prie savo stalo. Kitoks būtų dvasininko darbas ir pavyzdys, jeigu jis nuplautų vargšui kojas jo namuose, negu tik simboliškas kojų pabučiavimas bažnyčioje prie altoriaus Didįjį Ketvirtadienį. Tik simboliais nei pasaulio, nei žmogaus nepakeisi. Krikščioniui reikia išeiti pas žmones ir ten skelbti Dievo žodį. Reikia eiti į vargšų gyvenamus kvartalus su duona ir meile. Kristus stebuklingu būdu pamaitindavo išalkusias minias, bet mums stebuklą daryti nereikia. Kristus buvo vienas, tad negalėjo savo duonos kąsniu pasidalinti su tūkstantine minia, bet mūsų yra daug, užtat mes galime pasidalinti duona su alkanais.

Kai neapykantos dvasia baigia užgožti visą žmoniją, o modernioji filosofija skelbia, kad pasaulis neturi prasmės egzistuoti, tai ir mes, kurie save laikome krikščionimis, turėtume išeiti iš savo uždarytų bažnyčių ir zakristijų į pasaulį su nauja artimo meilės programa. Šia nauja meilės akcija pakeistume savo pažiūrą į žmogų ir pradėtume švęsti **žmogaus ir artimo meilės šventę**, kuri įneštų naujos šviesos ne tik į krikščioniją, bet ir į visą pasaulį. Kokia įspūdinga būtų eiseną, kai iš visų bažnyčių ir namų išeitų minios žmonių su duona ir meile į vargšų gyvenamas gatves ir ten juos pamaitintų bei paguostų!

Žmogaus ir artimo meilės šventės reikalu esu kreipėsis į popiežių Joną Paulių II laišku, prašydamas tokios šventės reikalą apgalvoti ir paskelbti urbi et orbi. Jaučiu, kad mano vieno prašymo ir argumentų gali nepakakti, todėl būtų gera, kad ir kiti šį reikalą paremtų.

Aleksandras Mauragis

NUSIBODO...

Gerbiamasis Redaktoriau,

Prieš kiek laiko “Šeimos” skyriuje pradėtas pasakoti istorijas iš pradžių su įdomumu perskaitydavau ir nekantriai laukdavau tęsinio kitame žurnalo numeryje. Ilgainiui tos istorijos ėmė nusibosti; o vėliau, gavusi naują numerį, pagalvodavau: “Kas šiandien šiame skyriuje bus aprašinėjama? Raguolį ar kokį kitą tortą bejaustant ir konjako ar midaus taureles betuštinant, kaip vystysis šios ‘muilo operos’ tęsinys?”

Pabodo tas istorijas skaityti ir dėl kartais net sunkiai įtikimos, skaitytojui peršamos realybės, dėl nuolatinio pasisvečiavimų ir baliukų fono, kuriame pasakotojai savo gyvenimo išpažintis atlieka arba kitų gyvenimus “kedena”. Atrodo, kad aprašomi veikėjai nieko kito neįstengia nusitverti, tik susėdę iki paryčių “baliavoti”.

Antra, po mėnesio gavus naują “Laiškų lietuviams” numerį, net ir sunkoka prisiminti, kokią istoriją tie susirinkę svečiai rezgė. Ar buvo baigę gerti kavą, ar jau naktį piečiams ruošėsi.

Aplamai — lyg ir per saldžios tos nesibaigiančios žmonių gyvenimo istorijos... Linkėtina šiam skyriui tvirtesnio podirvio!

“Šeimos” draugė

ESU DĖKINGAS

Gerbiamas Kunige Redaktoriau,

Kaip gera, kad išspausdintote seselės O. Mikalaitės straipsnį “Pašaukimai ir pašauktieji” (1984 m. spalio mėn.). Puiku, kad religinės ir tautinės kultūros žurnale duodate progos jaunesniesiems daug dalykų pergaltoti ir savo mintimis pasidalinti su skaitytojais.

Ypatinga padėka už “Kalbą” ir “Šypsulius”. Saulėleidį gyvenant, sako, svarbu aukščiau laikyti smakrą ir šypsotis.

Sveikatos ir kantrybės! Jums dėkingas

Vytautas Marijošius

DUOKIT KELIĄ JAUNIMUI!

Mielasis Redaktoriau,

Labai puiku, kad “Jaunimo” skyriuje leidžiate pasireikšti pačiam jaunimui. Nors tie straipsniukai

Vengrijoje važiuo traukinys. Viename vagone sėdėjo senutė, jaunas rusų kareivis, graži, jauna vengrė ir jaunas vengras. Staiga traukinys įvažiuo į tunelį, ir vagone pasidarė visiškai tamsu. Tamsoje pasigirdo garsus pabučiavimas ir pliaukštelėjimas, lyg kas būtų antausį kam skėlęs. Netrukus traukinys išnėrė iš tunelio.

Senutė pagalvojo: “Vis dėlto kokia dora ta mergaitė. Kai kažkuris vyras ją tamsoje pabučiavo, ji trenkė jam per ausį!”

Mergina pagalvojo: “Kažin kodėl tas vyras pabučiavo senutę, o ne mane? Tikriausiai tamsoje sumaišė...”

Rusų kareivis pagalvojo: “Matai, tas vyras mergaitę pabučiavo, o ji per klaidą man antausį davė”.

O jaunas vengras žiūrėjo pro langą, šypsosi ir galvojo: “Matai, kaip gerai išėjo — aš pats sau pabučiavau į ranką ir skėliau tam ruskiui antausį. Retai tokia proga pasitaiko!”

Kartą aukštas komunistų partijos pareigūnas važiuo per laukus ir pamatė dirvoje beklūpantį, besimeldžiantį kolchozininką. Sustabdęs automobilį, greitai iššoko ir suriko:

— Vadinasi, tu eikvoji brangų laiką besimelsdamas! Partijai reikia darbininkų, o ne tinginių!

— Bet, drauge komisare, aš meldžiausi už partiją.

— Tu manai, kad partijai reikia tavo maldų? Senais laikais, be abejo, už carą meldavaisi.

— Taip, drauge komisare, meldžiausi ir už carą.

— Na matai, ko vertos tavo maldos. O kur šiandien tas caras? Ar žinai, kas jam atsitiko?

kartais ir nebūna labai stiprūs, bet niekas to ir nelaukia. Rašydami jie vis tobulės ir kada nors taps ne tik nuolatiniais bendradarbiais, bet gal ir redaktoriais.

Subrendęs jaunuolis

— Taip, drauge komisare, — nuolankiai atsakė kolchozininkas.

*

Moteris, norėdama gauti įstaigoje darbą, atnešė prašymą direktoriui su visais reikalaujamais duomenimis. Direktorius paskaitė ir klausia moterį:

— Parašėte, kad Jūsų gimtadienis spalio antrą dieną, bet kuriais metais?

— Kiekvienais metais, Pone Direktoriau, — atsakė moteris.

*

Šeimnininkas, išleisdamas ilgai užsibuvusį svečią:

— Ateikite vėl, kai turėsite mažiau laiko.

Trumpai iš visur

■ Olandijoje įruošta kilnojamoji paroda apie Pabaltijo kraštus, išryškinant nacių ir Sovietų prievartos veiksmus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Parodą surengė Olandijos Lietuvių Bendruomenė, kurioje veikliausiai reiškiasi laikraštinninkas Izaokas Kaplanas. Jam talkino Amsterdamo universiteto Rytų Europos skyrius. Iš Amsterdamo paroda perkelta į Briuselį, vėliau į Paryžių.

■ Kubos poetas Jorge Valls Arango, Castro kalėjimuose išlaikytas 20 metų, pažymėjo, kad tik tikėjimas į Dievą ir malda jam padėjo nepalūžti. Jis buvo suimtas, nes atsisakė tarnauti Castro kariuomenėje, laikydamas Castro hitlerinio tipo diktatoriui. Kalėjime jis buvo kankinamas, mušamas, bauginamas, siekiant jį psichiškai paveikti. Manydamas, kad jau nebeįsis iš kalėjimo, norėjo nusižudyti, bet nuo savižudybės jį išgelbėjo tikėjimas ir nuolatinė malda.

■ Vokietijos katalikų suvažiavimo metu Miunchene buvo surengta dokumentinė paroda apie dabartinę religinę padėtį Lietuvoje. Suvažiavimui pasibaigus, buvo nuspręsta kilnoti ją į kitus miestus.

■ Pasaulyje dabar yra maždaug 10 milijonų pabėgėlių dėl religinių persekiojimų, rasinių diskriminavimų, dėl žmogaus teisių pažeidimų.

■ Marijonų vienuolijos ligšioliniam vyriausiam vadovui kun. Fidelui Grabowski pasitraukus, nauju marijonų generaliniu vadovu tapo buvęs jo pavaduotojas kun. Donaldas Petraitis. Jį jau patvirtino Vatikano kongregacija vienuolių reikalams. Vyriausio vadovo pareigas pradėjo eiti lapkričio 28 d. Kun. Petraitis yra gimęs 1937 m. Aušros Vartų parapijoje Čikagoje. Į marijonų vienuolyną įstojo 1955 m. Kunigu įšventintas 1964 m.

■ Kauno arkivyskupijos ir Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius ir Lietuvos vyskupu

konferencijos pirmininkas vysk. Liudas Povilonis pakeltas į arkivyskopus. Apie tai lapkričio 16 d. naujam arkivyskupui pranešė Vatikano valstybės sekretorius kard. Agostino Casaroli.

■ Vysk. Liudui Poviloniui grįžtant iš Romos į Lietuvą, Maskvos aerodrome muitininkai jį nuodugnai iškratė. Atėmė jo lagamine rastas visas religines knygas ir Vatikano radijo gamintas kasetes, kuriose buvo įrašytos iškilmės, įvykusios kovo 4 dieną Šv. Petro bazilikoje, minint Lietuvos globėjo šv. Kazimiero 500 m. mirties sukaktį.

■ Kun. Juozas Preikšas, Vilkaviškio klebonas ir dekanas, popiežiaus paskirtas arkiv. L. Povilonio pagalbininku; jis taip pat nominuotas titulinu Egnezijos vyskupu. Kun. Preikšas yra gimęs 1926 m., kunigu įšventintas 1951 m. Teologines studijas gیلino teologijos fakultete prie Kauno kunigų seminarijos, įgydamas teologijos licenciato laipsnį. Keletą metų dėstė dogminę teologiją Kauno kunigų seminarijoje. Nuo 1969 m. buvo Vilkaviškio klebonu, ėjo bažnytinio teisėjo pareigas, o 1984 m. buvo išrinktas Vilkaviškio vyskupijos kunigų tarybos nariu ir konsultoriumi.

■ Salvadora arkivyskupas Rivers y Damas globoja vyriausybės atstovų ir sukilėlių atstovų pasitarimus, siekiant taikos.

J. Pr.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Juozas Kriauciūnas. FRATERNITAS LITUANICA (ir PATRIA) 1908-1983. Pagrindinės žinios apie šią korporaciją jos 75 metų sukakties proga. 67 psl., kaina nepažymėta. Knygelę galima gauti, rašant šiuo adresu: Dr. J. Kriauciūnas, Sayles Avė., Box 335, Putnam, CT 06260.

LITUANUS. Vol. 30, No. 4. Šį numerį redagavo Jonas Zdanys. Redakcijos ir administracijos adresas: Lituanus, 6621 S. Troy, Chicago, IL 60629.

CHRONICLE OF THE CATHOLIC CHURCH IN LITHUANIA. No. 63. Leidžia Lietuvių katalikų religinė šalpa, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Kronikų vertimu rūpinasi kun. K. Pūgevičius ir M. Skabeikis.

METMENYS. Kūryba ir analizė. Nr. 48. Redaguoja Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, PA 17013. Išėina dukart per metus. Metinė prenumerata — 10 dol. Administracija: Marija Paškevičienė, 3308 W. 62nd PL, Chicago, IL 60629.

TĖVYNĖS SARGAS. Nr. 3(59). Redaguoja A. J. Kasulaitis, 894 East 223rd St., Euclid, OH 44123. Administracija: Adomas Viliušis, 4050 S. Campbell, Chicago, IL 60632. Šio nr. kaina — 4 dol.

“LAIŠKŲ LIETUVIAMS” KONKURSAS

Skelbiame XXVI straipsnio konkursą suaugusiems ir jaunimui.

Suaugusiems siūlomos šios temos: **1. Mūsų išeivijos religinio ir tautinio gyvenimo skersinis pjūvis** (angl. cross-section). **2. Dėl ko šeimos skiriasi?** **3. Pavyzdžio reikšmė ir galia.**

Jaunimui (iki 30 m. amžiaus) skiriamos temos: **1. Moterų kova už lygias teises.** **2. Dėl ko jaunimas nutolsta nuo religijos?** **3. Iš kur kyla vaikų nesusipratimai su tėvais?**

Suaugusiųjų straipsniai turi būti ne ilgesni kaip 10 mašinėle rašytų puslapių, o jaunimo — ne mažiau kaip du mašinėle rašyti puslapiai (bet pageidaujama ir ilgesnių). Straipsniai pasirašomi slapyvardžiu ir kartu su straipsniu į voka įdedamas uždaras vokelis su tikrąja autoriaus pavarde, adresu ir telefonu. Straipsniai turi pasiekti redakciją iki kovo mėn. 15 dienos. Laimėtojams premijos bus įteiktos “Laiškų lietuviams” renginyje gegužės mėn. 5 dieną.

Suaugusiems numatytos tokios premijos: I — 150 dol., II — 100 dol., III — 80 dol., IV — 70 dol. Jaunimui: I — 100 dol., II — 80 dol., III — 70 dol., IV — 50 dol. Vertinimo komisija, reikalui esant, gali ir kitaip paskirstyti premijas.

Premijų mecenatai: Juozas Vembrė — 200 dol., Jonas Veselka — 150 dol., Elena Antanaitienė — 100 dol., Ona Požarniukaitė — 100 dol., Veronika ir Jurgis Janušaičiai — 100 dol., Stefanija Rudokienė — 100 dol.

EKSKURSIJA Į PIETŲ AMERIKA

Praėjusį kartą rašėme apie mūsų planuojamą ekskursiją dviem savaitėms į Rio de Janeiro. Kai kurie asmenys pareiškė nepasitenkinimą, kad vienoj vietoj būti dvi savaites yra per daug. Tad dabar ekskursijos pobūdį pakeitėme — vyksime ne tik į Braziliją, bet ir į Argentiną. Iš Čikagos išvykstame balandžio mėn. 17 d., o grįžtame balandžio 29 d. Septynias naktis būsime Rio de Janeiro mieste, gražiame Sheraton viešbutyje prie jūros. Vieną dieną ir vieną naktį praleisime prie garsiųjų Iguacu krioklių, paskui skrisime į Buenos Aires, kur nakvosime tris naktis. Kelionė su viešbučiais ir pusryčiais iš Čikagos kainuos apie 1400. o iš Miami — 1200 dol. Užsakėme vietas tik 35 asmenims, tad skubėkite registruotis šiuo adresu: American Travel Service Bureau, 9727 S. Western Avė., Chicago, IL 60643. Tel. (312) 238-9787.

LAIŠKAI LIETUVIAMS — Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas. Redaktorius — Juozas Vaišnys, S.J. Redaktoriaus pavaduotojas — Antanas Saulaitis, S.J. Redakcijos nariai: Danutė Bindokienė, Algirdas Grigaitis, Vytautas Kasniūnas, Nijolė Užubalienė, Gediminas Vakarlis. Administratorė — Aleksandra Likanderienė. Adresas: 2345 West 56th Street, Chicago, IL 60636. Telef. 737-8400. Nekaltai Pradėtosios Svenč. M. Marijos seserų spaustuvė, Putnam, Connecticut 06260. Metinė prenumerata — 8 dol., atskiras numeris — 80 centų.